УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. № 8
Гос. книжная палата УзССР
17 АПР. 1985
ОПИСАНО

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 90 (19.166). 1985 йил 17 апрель, чоршанба ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

САМАРАДОРЛИК ЙЎЛИ

Биз, энергетиклар КПСС Марказий Комитетидаги учрашувда ўртага қўйилган масалаларни катта қизиқиш билан ўрганмоқдамиз. Айниқса, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачевнинг «ғойибдан мўъжиза бўлишига умид қила олмаймиз», деган гаплари қалбимиздан чуқур жой олди. Дарҳақиқат, зўр ғайрат ва ташаббускорлик билан қилинган баракали меҳнат самарадорликни оширишнинг ҳақиқий йўлидир.

Бригадамиз хўжалик ҳисоби асосида ишлаб, юқори кучланишли электр тармоқлари ремонтини ҳамиша сифатли бажариб келяпти. Бу электр тармоқларининг бир маромда ишлаши хўжаликлар ва корхоналарни намунали тартибда энергия билан таъминлаш имконини беряпти. Механизация воситалари ва иш вақтидан мукаммал фойдаланиб, коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли номни шавкатли ишларимиз билан оқлайверамиз.

В. ДЕМЕНТЬЕВ,
Фарғона электр тармоқлари корхонаси ремонтчилар бригадаси бошлиғи.

УЛУҒ РУС ТИЛИ

Киши фаолияти унинг гўдаклигидан то умрининг сўнгги дамларигача қадар тил билан чамбарчас боғлиқдир. Тил — бу одамзодга табиат инъом этган ажойиб эҳсон бўлиб, унинг ўз бунёдкорлигини рўёбга чиқаришда энг қудратли қуролдир. Дунёда ўз тилига эга бўлмаган бирон бир миллат, элат, қабила ёки одамлар гуруҳи йўқ. Ҳозирги пайтда жаҳонда жами уч мингга яқин тил бор. Уларнинг ҳар бири ўз тарихига эга бўлиб, бугунги шаклига киргунга қадар кўпгина босқичларни босиб ўтган, талай ўзгаришларга дуч келган. Ҳар бир миллий тилнинг ўзига хос қадр-қиммати бор. Лекин дунёда ўзининг гўзаллиги ва куч-қудратига, киши ҳис-туйғуларини ва фикрини аниқ ифодалашига кўра бирон бир тил рус тилига тенглаша олмайди.

Марксизм-ленинизм классиклари рус тилининг жуда бой имкониятларга эга эканлигини алоҳида таъкидлашган. Карл Маркс Россиянинг иқтисодий тараққиёти ҳақида бирон бир тарзда хулосага келиш имконига эга бўлиш мақсадида рус тилини махсус ўрганган ва рус нашрларини мутолаа қилган. Фридрих Энгельс «Рус тили нақадар чиройли» деб хитоб қилган ва бу тилни ўрганиш учун қунт билан шуғулланган эди.

Рус тилининг улуғворлиги, беқиёс бойлиги ва жуда катта имкониятларга эга эканлигини доҳиймиз Владимир Ильич Ленин ҳам бир неча бор уқтирган эди. У барча асарларини ана шу буюк тилда ижод қилган эди. Доҳийнинг ҳар бир асари бамисоли фикрларнинг теран денгизини эслатади — улар кураш ва матонат мактаби, қаҳрамонлик ва ғалабаларнинг битмас-туганмас манбаидир. Совет кишилари рус тилини ҳақли равишда буюк Ленин тили деб аташади. Рус тили жаҳон маданиятига ўзининг бебаҳо улушини қўшган Тургенев, Толстой, Добролюбов, Чернишевскийлар тилидир.

Рус тили худди рус пролетариати каби энг илғор революцион фикрни кенг халқ оммаси орасида тарғиб ва ташвиқ қилувчи тилдир. Марксча-ленинча адабиёт ҳам тўлалигича фақат рус тилида нашр қилинган. Дунёда энг прогрессив ғояларни ифодалаганлиги учун ҳам халқлар азалдан рус тилини ўрганишга интилиб келганлар. Чор Россияси халқлар турмаси деган шармандали ном чиқарган бир шароитда ҳам мазлум халқлар рус тили билан ошно ва рус пролетариати теварагига маҳкам жипслашган эдилар. Рус тили халқларни дунёни социалистик тарзда қайта ўзгартириш учун курашга, мамлакатимизда социал адолат ўрнатиш учун, бировнинг биров томонидан эксплуатация қилинишига чек қўйиш учун, озодлик ва мустақиллик учун курашга сафарбар этди. Шу боисдан ҳам уни ҳақли равишда жаҳондаги биринчи социалистик революция тили — Улуғ Октябрь тили деб атаймиз.

Рус тили, донолар эътироф этганидек, умумбашарий тил маданиятининг энг улуғ ютуғи бўлиб, жаҳон тиллари орасида энг гўзалидир. Унда испан тилининг салобатини ҳам, француз тилининг жозибасини ҳам, немис тилининг қатъиятини ҳам, итальян тилининг назокатини ҳам, бунинг устига яна грек ва лотин тилларининг бойлиги ва лўндалигини ҳам туюш мумкин. Шуниси қувончлики, совет халқининг, аввало рус халқининг революцион тафаккурини ривожлантиришдаги буюк ҳиссаси, жаҳонда биринчи социалистик тузумни барпо этиш соҳасидаги жасорати ва ҳаёт-мамот учун жангларда янги тузумни ҳимоя қилиб қолганлиги, мамлакат мудофаа қудратини мустаҳкамлаш ва унинг экономикасини янада тараққий эттириш соҳасидаги мислсиз муваффақиятлари, жаҳон цивилизациясига қўшган ва қўшаётган беқиёс хизматлари улуғ рус тилининг обрў-эътиборини янада ошириб юборди. Рус тили жаҳонда бешта дунёвий тилнинг бири деб тан олинган. Ҳозир ижтимоий функцияларни бажариш бўйича рус тили бошқа тиллардан анча ўзиб кетди ва жаҳонда бутун илмий ахборотнинг 70 процентдан кўпроқ қисми фақат рус ва инглиз тилларида кодлаштирилаётганлиги бунинг яққол далилидир.

Бир вақтлар Владимир Ильич Ленин рус тилини зўрлаб қабул қилдиришга кескин қарши чиққан ва мажбурий давлат тили ғоясини қоралаб, рус тилининг улуғ ва қудратли тил эканлигини яхши билламиз, ижтимоий ҳаётнинг бутун жараёни барча миллатларни бир-бири билан алоқа боғлашга олиб боради ва ўзининг ҳаёт ва иш шароитлари жиҳатидан рус тилини ўрганишга эҳтиёжи бўлган кишилар бу тилни ҳеч қандай мажбур қилинмаса ҳам ўрганиб оладилар деб башорат қилган эди. Доҳийнинг башорати бугунги кунда ҳақиқатга айланди. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаси туфайли барпо этилган буюк қардошлик оиласида улуғ рус тили фақат бир миллат тили эмас, балки бутун совет халқининг тили бўлиб қолди. Мамлакатимизда ҳозир 190 миллион киши рус тилини ўзининг она тили деб ҳисоблайди.

Совет кишиларининг муштарак тарихий мулки деб ихтиёрий равишда қабул қилинган рус тилини яхшироқ билишнинг совет жамиятининг сиёсий, иқтисодий ва маънавий бирлигини мустаҳкамлашдаги роли нақадар катта эканлиги давр синовидан неча марталаб ўтди. Улуғ Октябрь социалистик революциясида ва мамлакатимизда гражданлар урушида Советлар тузумига умрбоқийлик келтирган ҳам буюк рус тили бўлди. Рус тили, рус сўзи халқларни асрий қолоқликдан социалистик тузумнинг буюк зафарлари сари етаклади. Буржуа пропагандасининг маддоҳлари эрта-индин тарқалиб кетади деб ҳаммаёққа айюҳаннос солган қардошлик иттифоқи биринчи беш йилликларнинг зарбдор қурилишларида, Улуғ Ватан урушининг жанггоҳларида янада тобланганлиги ва мустаҳкамланганлиги ҳам Улуғ Ленин тилининг буюклигидандир.

Совет халқларининг қардошлик оиласида тенгларнинг тенги — ўзбеклар ҳам рус тилининг беқиёс имкониятларидан баҳраманд бўлди. Ўзбекистон буюк рус тили ёрдамида жаҳон маданияти дурдоналари билан ошно бўлди, ўлкамизга фан ва техника ютуқлари шу тил воситасида етиб келди. Бугунги гулгун ҳаётимиз рус тилининг шарофатидандир.

Улуғ рус тилининг халқимиз ҳаёти ва фаолиятидаги ўрни нақадар беқиёслигини шундан ҳам кўриш мумкинки, 1979 йилги аҳоли рўйхати маълумотларига биноан жами ўзбекларнинг 49,3 проценти рус тилини ўзининг иккинчи она тили деб ҳисоблайди. Республика партия ва ҳукумати рус тилини ўрганиш ва ўқитишга инсонни камол топтиришнинг муҳим бўғини деб қараб бу ишга ҳамиша катта эътибор бермоқда. Болалар боғчалари ва яслиларида, мактабларда, ўрта махсус ва олий ўқув юртларида рус тилини ўқитишни яхшилашга қаратилган муҳим чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ёш авлодга рус тилини ўргатиш ва умуман рус тилини ўқитишда рус тили ўқитувчилари катта роль ўйнайди. Республикамизда минглаб тажрибали педагоглар ёшларимизни улуғ Ленин тилининг нафосатидан, оламаро гўзаллигидан огоҳ қилмоқдалар ва бу дунёвий тилдан баҳраманд бўлишлари учун фидойилик кўрсатмоқдалар. Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 40-ўрта мактабдан Надежда Грачева, Тўрақўрғон районидаги 1-ўрта мактабдан Таисия Гайнулина, Жиззах шаҳридаги 3-ўрта мактабдан Анастасия Мазалова, Андижон районидаги 43-ўрта мактабдан Флориса Саубанова, Тахтакўпир районидаги Ленин номли ўрта мактабдан Валентина Балахонцева ва юзлаб бошқа ўқитувчиларнинг ёшларга рус тилини ўқитиш борасидаги хизматлари алоҳида таҳсинга лойиқдир. Уларнинг кўп йиллик педагогик фаолияти ва маориф соҳасидаги хизматлари «Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси» унвонига лойиқ деб топилганлиги ҳам бежиз эмас.

Рус тилининг миллатлараро муомала тили сифатидаги, СССР халқларининг дўстлик ва ҳамжиҳатлик тили сифатидаги, шахснинг ҳар томонлама камолатини таъмин этувчи, ёш авлодни тарбияловчи, совет ватанпарварлиги ва халқларимизнинг бузилмас дўстлигини жипслаштирувчи омил сифатидаги аҳамияти бундан кейин ҳам ўса боради. Бу ҳол уни ўрганиш ва ўқитиш борасидаги барча ишларни тубдан яхшилашни тақозо қилади. Афсуски, ҳамма жойда ҳам бу ишга шу нуқтаи назардан ёндашилмаяпти. Рус тилини эгаллаш ҳамма касблар ва ҳамма ёшдаги кишилар учун нақадар муҳим эканлигини тушунтириш ишлари ҳам бугунги талабларга жавоб беряпти деб бўлмайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети рус тилининг ҳар томонлама уйғун камол топган инсонни вояга етказишдаги муҳим аҳамиятини алоҳида таъкидлаган ҳолда педагогика институтларида ва педагогика билим юртларида рус тили ва адабиёти ўқитувчиларини тайёрлашни юксак савияга кўтариш зарурлигини бир неча бор уқтирган эди. Мактабларда ўқув-тарбия жараёнида факультатив машғулотлар савиясини кўтариш борасида қўлга киритилган илғор тажрибаларни янада кенг жорий этиш керак. Мактабларда, айниқса, қишлоқ мактабларида рус тилини ўқитишни яхши йўлга қўйиш муҳим вазифа ҳисобланади. Республика партия, совет органлари мактаб ислоҳоти талабларидан келиб чиқиб, миллий мактабларда рус тили ўқитишни она тилини ўқитиш билан чамбарчас боғлаб олиб бориш чора-тадбирларини кўришлари керак. Маориф органларининг энг муҳим бурчи — мактабларда ва мактабгача тарбия муассасаларида рус тили ўқитиш методикасини янада такомиллаштиришга эришишдан иборат.

ҲАММА—МЕҲНАТ БАЙРАМИГА

16 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Ҳ. А. Шоғазатов раислигида Ленинча коммунистик шанбалик ўтказувчи республика штабининг мажлисида корхоналар, қурилишлар, агросаноат комплекси тармоқларининг умумхалқ меҳнат байрамига тайёрлиги, шунингдек «Қизил шанбалик» қатнашчиларига савдо ва медицина хизмати кўрсатишга тайёргарликнинг бориши масалалари кўриб чиқилди.

Республиканинг барча томонларида меҳнат коллективлари 20 апрелни энг юқори меҳнат унумдорлигига эришиш билан нишонлаш, смена топшириқларини ошириб бажариш, ўнлаб миллион сўмлик маҳсулот, шу жумладан унинг катта қисмини тежалган ресурслар ҳисобига ишлаб чиқариш ниятидадирлар. Қурувчилар шу куни бир минг квадрат метр уй-жой, янги болалар боғчалари, социал-маиший ва маданий объектларни фойдаланишга топшириш учун ҳозирлик кўрмоқдалар. Республика далаларида кенг кўламда кўкламги қишлоқ хўжалик ишларини бажариш мўлжалланмоқда.

Штаб мажлисида шанбаликни юксак ғоявий ва ташкилий савияда ўтказиш зарурлиги уқтириб ўтилди. Меҳнат байрамининг барча қатнашчилари материаллар, асбоб-ускуналар, инвентарлар ва иш билан таъминланишига яна бир бор ишонч ҳосил қилиш мумкин. Социалистик мусобақанинг ошкоралигини, унинг кенг қулоч ёйдирилишини таъминлаш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик кўрсатиш лозим. Савдо ва медицина ходимлари меҳнат байрами қатнашчиларига зарур даражада хизмат қиладилар.

(ЎзТАГ).

ВЕНЕРА САРИ

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 15 апрель. (ТАСС). «Венера—Галлей кометаси» космик лойиҳасининг «Вега-1» ва «Вега-2» планеталараро автомат станциялари учирилганига тўрт ой тўлади.

Учиш программасига мувофиқ кейинги ой мобайнида станцияга ўрнатилган ҳамда учиш трассасида планеталараро космик фазони тадқиқ этиш ва комета моддаси характеристикаларини ўлчаш учун мўлжалланган илмий аппаратлар мунтазам суратда ишлатиб турилди.

Алоқа сеансларида ердаги ўлчаш пунктларининг баҳамжиҳат ҳаракатини пишиқтириш давом эттирилди. Венера атмосферасининг ялпи циркуляциясини аэростат зондлар ёрдамида ўрганувчи халқаро тармоқ ана шундай пунктлардан ташкил топган. Евпаториядаги совет станцияси, шунингдек, АҚШ ва Австралияда жойлашган станциялар космик аппаратлардан ахборотларни қабул қилиб турди.

СССР Фанлар академияси Космик тадқиқотлар институтида ва бошқа совет ҳамда чет эл илмий марказларида планеталараро трассалардан олинган ахборот анализ қилинганида станцияларнинг барча системалари ва илмий аппаратлари нормал ишлаётганлигини кўрсатди.

1985 йилнинг 15 апрелигача «Вега-1» станцияси ердан 33,1 миллион километр, «Вега-2» станцияси эса 32,7 миллион километр олислаб кетди. Станциялардан тушириладиган аппаратлари улардан ажралиб чиқадиган аэростат зондлар билан бирга 1985 йилнинг 11 ва 15 июнь кунлари Венера планетасининг атмосферасига кириши керак.

Республикамиз меҳнаткашлари 1 Майни муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кун сайин қизитмоқдалар

Экиш мавсуми ғолиби

СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ЎСТИРИШ, ФАН-ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИНИ ЖАДАЛЛАШТИРИШ УЧУН ЗЎР ҒАЙРАТ БИЛАН КУРАШИНГИЗ!

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ ИНТЕНСИВ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозида чигит экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрилди. Экиш даврида ишлатиладиган барча 33 та агрегатни далаларга олиб чиқиш ва қисқа муддатда экиш-тикишни тугаллаш тадбирлари белгиланди. Шунга биноан хўжаликда механизаторларнинг профессионал маҳорати ва экиш техникасининг шайлиги бўйича конкурс бўлиб ўтди. Конкурс якунига кўра механизатор Умир Боирбеков ғолиб деб топилди.

Суратда: У. Боирбеков.
А. Усмонов фотоси (ЎзТАГ).

ВАҚТ ШОШИРМОҚДА

Ворошилов районидаги «Победа» колхози деҳқонлари чигит экишни пухта тайёргарлик билан бошлаб юбордилар.

Раҳмон Кўчимов бошлиқ 13-бригадада дала ишларининг қизғин тус олаётгани кишини мамнун этади. Бригада аъзолари экишни ўтган йилдагидан тўрт-беш кун кеч бошлашди. Аммо иш суръатини тезлаштириш ҳисобига экишни барвақт якунлашга ҳаракат қилинмоқда.

Биз колхознинг марказий чигит ивитиш участкасида агроном-энтомолог Камолиддин Рўзимбоевни учратдик.

— Бугун эрталабданоқ саккизта бригадага уруғ жўнатдик, — деди у. — Эртадан бошлаб хўжалигимиздаги 16 та бригаданинг ҳаммасига уруғлик тарқата бошлаймиз.

Шу райондаги Карл Маркс номли, «Қизил Октябрь» колхозларида ҳам чигит экиш тобора қизитилмоқда.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Республика областларида чигит экишнинг бориши тўғрисида шу йил 16 апрелга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда экилган майдон; учинчи устун — мавсум бошидан буён.

Сурхондарё	6,1	90,0
Тошкент	14,1	81,3
Наманган	7,8	65,8
Бухоро	6,2	63,8
Қашқадарё	10,0	55,7
Андижон	8,2	45,1
Фарғона	8,0	42,5
Навоий	6,0	41,1
Сирдарё	8,5	30,0
Жиззах	7,5	29,3
Самарқанд	6,4	22,5
Хоразм	3,9	12,8
ҚҚАССР	0,4	1,4
Республика бўйича	7,3	45,1

ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИБ

СССР ва ГДР иқтисодчилари комиссияси 16 апрель куни Тошкентда очилган X мажлисида ҳозирги босқичда экономикани бошқариш, планлаштириш системасини такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари муҳокама қилинмоқда.

Иккала мамлакатнинг таниқли олимлари тажрибаларини баҳам кўрадилар, биргаликда қилинган ишларни якунлайдилар, саноат, қишлоқ хўжалиги турли тармоқларини ривожлантиришнинг актуал иқтисодий проблемаларини кўриб чиқадилар.

— Бизнинг мамлакатимизда ҳам, СССРда ҳам халқ хўжалиги интенсив ривожланиш изига кўчирилаётганлиги экономикани планли бошқаришнинг энг самарали йўлларини биргаликда қидиришни тақозо этади, — деди ГДР делегациясининг раҳбари, ГБСП Марказий Комитети ҳузуридаги Социалистик хўжаликни бошқариш марказий институтининг директори, академик Хельмут Коциолек. — Учрашувимиз Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги арафасида ўтаётганлиги диққатга сазовордир. Совет халқи гитлеризмни тор-мор қилишга, менинг ватанимни озод этишга ҳал қилувчи ҳисса қўшибгина қолмади, шу билан бирга унинг уруш оқибатида вайрон бўлган экономикасини қисқа муддатларда қайта тиклашга ёрдам ҳам берди. Совет Иттифоқининг социалистик қурилиш тажрибаси биз учун йўлчи юлдуз бўлиб қолди. Йиллар ўтиши билан мамлакатларимиз иқтисодчи олимларининг ҳам дўстлиги мустаҳкамланди. Ҳозир самарали ҳамкорлигимиз кўп соҳалар бўйича ривожланмоқда. Тошкентдаги учрашув бу ҳамкорликка янги омил бахш этишига ишончим комил.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

16 апрель куни Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1985 йил навбатдан ташқари март Пленумининг якунларини чуқур мамнуният билан қабул қилдилар. Ҳозир бўлган кишилар Коммунистик партия билан Совет давлатининг содиқ фарзанди, коммунизм ва тинчлик идеаллари тантанаси учун матонатли курашчи Константин Устинович Черненконинг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

СССР Олий Совети Президиуми **ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессиясида Палаталарнинг доимий комиссиялари ҳамда депутатлар тақдим этган таклифлар ҳамда фикр-мулоҳазаларни кўриб чиқиш натижалари тўғрисидаги** масалани муҳокама қилди. Шу масала юзасидан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. К. Антоновнинг доклади тингланди. СССР Олий Совети Миллатлар Совети План-бюджет комиссиясининг раиси Н. И. Маслеников қўшимча доклад қилди. Докладда, қўшимча докладда ва нутқларда қайд этиб ўтилганидек СССР ҳукумати, министрликлари ва идоралари СССР Олий Советининг топшириғини ижро этиш юзасидан доимий комиссиялар ва депутатларнинг таклифлари ҳамда фикр-мулоҳазаларини амалда татбиқ этиш тадбирларини ишлаб чиқдилар ва уларни амалга оширмоқдалар.

СССР ҳукуматининг, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг, министрликлар, идораларнинг фаолияти ўн биринчи беш йиллик планини муваффақиятли бажаришга, давлатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашга, совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини оширишга, партиянинг узоқ муддатли иқтисодий стратегиясини изчиллик билан рўёбга чиқаришга қаратилгандир. Экономикани интенсив ривожлантиришга ва шу асосда халқ фаровонлигини юксалтиришга асосий эътибор берилди. Шу мақсадда халқ хўжалиги барча тармоқларининг ва аввало, халқ хўжалигини янги техника ҳамда илғор технология билан таъминлайдиган саноат тармоқларининг барқарор ва бир маромда ишлашини кучайтириш юзасидан зарур чоралар кўрилмоқда. Моддий-техника ресурсларини сарфлашда иқтисод ва тежамкорликни кучайтириш борасида талайгина ишлар қилинди.

Палаталар план-бюджет комиссияларининг хулосасида ва депутатларнинг нутқларида ўртага қўйилган масалалар 1985 йилги Давлат планида ҳисобга олинган, шунингдек, бу масалалар ўн иккинчи беш йилликда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш планининг ишлаб чиқилаётган лойиҳасида, СССР Министрлар Советининг кейинги вақтларда қабул қилган қарорларида аниқ ифодасини топмоқда.

Шу билан бирга СССРнинг айрим министрликлари ва идоралари, баъзи иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ташкилотчилик иши савиясини ошириш, мавжуд имкониятлар ва ресурслардан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш, давлат, план, меҳнат ва технология интизомини янада мустаҳкамлаш юзасидан тегишли чора-тадбирларни кўрмаганликларига, СССР Олий Совети комиссиялари ҳамда депутатларининг таклиф ва мулоҳазаларини амалга оширишга тегишли даражада масъулият билан ёндашмаётганликларига, белгиланган барча режаларнинг аниқ бажарилиши устидан контролликни сусайтирганликларига эътибор жалб қилинди.

Қабул қилинган қарорда СССР Олий Совети Президиуми бажарилаётган ишларни қайд этиб, СССР Министрлар Советига КПСС Марказий Комитети 1985 йил март Пленумининг кўрсатмаларига амал қилиб, 1985 йилги план ва бюджет сўзсиз бажарилиши, давлат ва ижрочилик интизоми мустаҳкамланиши, иқтисодий тежаш кучайтирилиши, меҳнат коллективларининг ташаббуси ва ижодкорлигини бутун чоралар билан ривожлантириш учун зарур шарт-шароитлар яратилиши, уларнинг ҳар бири шу йилги ва умуман беш йиллик вазифаларини муваффақиятли ҳал этиши, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиши учун ўзларига бўйсунувчи бошқарув органларига нисбатан талабчанликни кучайтиришни тавсия этди. Шу мақсадда экономикани ривожлантириш суръатларини янада ўстириш, уни интенсивлаш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун доимий комиссияларнинг хулосаларида ва депутатларнинг нутқларида қайд этиб ўтилган қўшимча резервлар ҳамда имкониятлардан яхшироқ фойдаланилсин.

Сўнгра СССР Олий Совети Президиуми **Чувашия АССР халқ депутатлари Советларининг шаҳарлар ҳамда саноат марказларида колхоз ва кооператив савдосини ривожлантиришга доир ишлари тўғрисидаги** масалани муҳокама қилди. Чувашия АССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. П. Петровнинг докладида, палаталарнинг халқ истеъмоли моллари ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш доимий комиссиялари номидан депутат И. Т. Таранов қилган қўшимча докладда, мажлис қатнашчиларининг нутқларида шу нарса қайд этиб ўтилдики, республика Советлари партия органларининг раҳбарлигида КПСС XXVI съездининг ва КПСС Марказий Комитети кейинги Пленумларининг қарорларини бажара бориб, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб ва эҳтиёжларини тўлиқроқ қондириш мақсадида колхоз ва кооператив савдосини ривожлантириш соҳасида муайян ишларни амалга оширмоқдалар.

Шу билан бирга Чувашия АССР халқ депутатлари Советлари ана шу масалаларни муваффақиятли равишда ҳал этишда республиканинг бой имкониятларидан ва ўзларининг ваколатларидан тўлиқ фойдаланмаётганликлари таъкидлаб ўтилди. Давлат ва кооператив органлари, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан қўшимча равишда таъминлашнинг муҳим манбаларига етарлича эътибор бермаяптилар. Гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларида маҳсулотнинг ўртиб бораётганлиги шаҳарлардаги колхоз бозорларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотишнинг кўпайишига олиб келмаяпти. Матлубот кооперацияси шартнома нархларига мувофиқ харид қилинган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш юзасидан товар обороти планини икки йилдан буён бажармаяпти.

СССР Олий Совети Президиуми қабул қилинган қарорда Чувашия АССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига, республика матлубот жамиятлари Союзига, халқ депутатлари маҳаллий Советларига қайд этиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш юзасидан амалий чоралар кўришни топширди.

Президиум **СССР қонунлари мажмуасини нашр этишни ниҳоясига етказиш тўғрисидаги ҳамда 1983—1985 йилларда СССРнинг қонун актларини ҳамда СССР ҳукуматининг қарорларини тайёрлаш юзасидан СССР Олий Совети Президиуми билан СССР Министрлар Совети тасдиқлаган план қандай амалга оширилаётганлиги ҳақидаги** масалани кўриб чиқди.

СССР юстиция министрининг биринчи ўринбосари И. С. Самошченконинг докладида, Миллатлар Совети Қонун лойиҳаларини тайёрлаш комиссияси раисининг ўринбосари И. И. Гладкийнинг қўшимча докладида, мажлис қатнашчиларининг нутқларида шу нарса таъкидландики, КПСС XXVI съездидан кейин ўтган давр ичида съезд қарорлари, СССР Конституцияси асосида халқ хўжалигига раҳбарликни янада яхшилашга, гражданларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилишни кучайтиришга, давлат ва жамоат ҳаётининг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга қаратилган амалдаги қонунларни ривожлантириш ҳамда такомиллаштириш борасида талайгина ишлар қилинди.

СССР қонунлари мажмуасини нашр этишга тайёрлаш ниҳоясига етказилганлиги бу ишдаги катта босқич бўлиб қолди, шу муносабат билан кўпгина ҳуқуқий актлар ва нормалар системалаштирилди, янгиланди ҳамда замон талабларига мувофиқ ҳолга келтирилди. Қонунлар мажмуасининг нашр этилиши қонунларнинг кўпроқ тартибга солинишига ва уларнинг тушунарли бўлишига кўмаклашади.

Қабул қилинган қарорда СССР Юстиция министрлигига, СССР Госкомиздатига, «Известия» нашриётига янги актлар нашр этилиши муносабати билан СССР қонунлари мажмуасини мунтазам суратда янгилаб туриш ишларини ташкил этишга оид таклифларни тайёрлаб, СССР Олий Совети Президиуми билан СССР Министрлар Советига тақдим этиш таклиф қилинди. Юстиция министрлигига қонунлар мажмуасидан фойдаланиш билан боғлиқ ишларда министрликлар, идораларга, бошқа ташкилотларга методик ёрдам бериш, совет қонунларини пропаганда қилишни кучайтириш чораларини кўриш топширилди.

Президиум мажлисида мамлакат давлат ҳаётининг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Х. Г. ТЕННИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг партия, совет органларида ва қишлоқ хўжалик тармоқларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги давлат комитетининг раиси ўртоқ Хай-Гюн **Тен** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
О. САЛИМОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент, шаҳри.
1985 йил 16 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қишлоқ хўжалик органларида кўп йил самарали ишлаганлиги, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш-техника таъминоти Тўрткўл район ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Рўзбой **Оллабергенов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

УМУМИЙ ТАЪЛИМ ВА ҲУНАР МАКТАБИ ИСЛОҲОТИ—АМАЛДА

РУС ТИЛИ—ҚАРДОШЛИК ВА БУНЁДКОРЛИК ТИЛИ

РУС ТИЛИ ЎРГАНСА АРЗИЙДИГАН ЭНГ КУЧЛИ ВА ЭНГ БОЙ ЖОНЛИ ТИЛЛАРДАН БИРИ БЎЛГАНЛИГИ УЧУН ҲАМ, ШУНИНГДЕК, УНИНГ ЁРДАМИДА ЎРГАНИЛАДИГАН АДАБИЁТ УЧУН ҲАМ УНИ ЎРГАНУВЧИ КИШИЛАР ЭНДИЛИКДА УНЧА КАМ ЭМАС.

Ф. ЭНГЕЛЬС.

БИЗ РОССИЯДАГИ ҲАР БИР КИШИНИНГ УЛУҒ РУС ТИЛИНИ БИЛИШ ИМКОНИЯТИГА ЭГА БЎЛИШИГА ТАРАФДОРМИЗ.

В. И. ЛЕНИН.

ДЎСТЛИК ТИЛИ

Ер юзида тахминан 12 минг шевани бирлаштирган 3 мингга яқин тил бор. Лекин планета аҳолисининг учдан икки қисми атиги 11 тилда гаплашади ва ёзади. Бугунги кунда ярим миллиард киши у ёки бошқа даражада гаплашадиган рус тили энг кўп тарқалган халқаро тиллар қаторига киради.

1979 йилги Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатида мамлакатимиз аҳолисининг 82 проценти рус тилини она тили ёки бемалол гаплаша оладиган тили деб кўрсатди. Бунинг кўпгина сабаблари бор. К. Маркснинг сафдоши Ф. Энгельс ёзганидек, рус тили жонли тиллар ичида энг кучли ва энг бой бўлганлиги учун ҳам чуқур ўрганишга лойиқдир.

Рус тили бу — дунёда биринчи социалистик революция — Улуғ Октябрь тилидир. Шу революция ғалабаси туфайли мамлакатимизда яшовчи барча халқларнинг рус тилида муомала қилиши ижтимоий эҳтиёж бўлиб қолди. Чунки республикалар ўртасидаги иқтисодий, сиёсий ва ғоявий ҳамкорлик, совет давлатининг кўпмиллатли характери, социалистик миллатлар ва элатларнинг ўзаро яқинлашуви, улар ўртасидаги дўстликнинг мустаҳкамланиши — хуллас, кўпмиллатли мамлакатда социалистик ва коммунистик бунёдкорлик қонуниятлари миллатлараро муомала тилига катта эҳтиёж туғдирди. Бу эса — рус тилидир.

Бугунги кунда мамлакатимизда ривожланган социализм барпо этилди. Давлат экономикаси ягона халқ хўжалиги комплексига айланиб, кишиларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи таркиб топди, ягона, мазмунан социалистик маданият вужудга келди. Совет жамияти бутун укладининг интернационаллашуви давом этмоқда. Шу жиҳатларга кўра бугунги кунда рус тилининг роли объектив равишда ошиб бормоқда. Ҳали айтганимиздек, 1979 йилда ўтказилган аҳоли рўйхатида келтирилган фактлар ва рақамлар бунинг ёрқин далилидир. Рўйхат шуни кўрсатдики, 1970 йилдан 1979 йилгача рус тилида бемалол гаплашадиганларнинг салмоғи 76 процентдан 82 процентга кўтарилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, бизнинг ғоявий мухолифларимиз бу борада кўп бўхтон ёғдирмоқдалар. Гўё Совет Иттифоқида кўпдан бери «тилларнинг ассимиляцияси» юз бераётган эмиш. Бу ғирт ёлғон гаплар. Чунки, рус тили билан бир қаторда бизнинг мамлакатимизда бошқа тиллар ҳам тобора тараққий этиб бормоқда.

Рус бўлмаган аҳолининг рус тилига қизиқиши тобора ошиб бораётганлигидан рус тили бошқа тилларга нисбатан қандайдир имтиёзларга ёки ҳуқуқий афзалликларга эга, деган хулоса келиб чиқмайди. Рус тили мажбурий давлат тили эмас. Бизда ҳамма тиллар — рус ва Командор оролларидаги атиги 50 киши биладиган алеут тили ҳам, латиш ва Камчаткадаги 100 киши гаплашадиган керек тили ҳам, украин ва Доғистоннинг уч овулидагина муомалада бўлган гунзиб тили ҳам амалда ва юридик жиҳатдан тенгдир.

Мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида бу тилларнинг роли бир хил эмас, албатта. Лекин бу ҳол КПСС Программасида ҳам, СССР Конституциясининг 36-моддасида, барча иттифоқдош республикалар Конституцияларида ҳам мустаҳкамланган тилларнинг тенг ҳуқуқлилиги принципига ҳеч зид эмас. Бинобарин, рус тили миллатлараро муомала тили бўлиб қолган экан, бу тарихан, ижтимоий эҳтиёж тақозоси билан ва тўла ихтиёрийлик асосида юз берди. Совет ҳокимияти, ленинча миллий сиёсат барча тилларнинг равнақ топиши учун ҳамма шароитларни яратиб берди.

Икки тиллилик — она тили билан бир қаторда рус тилида ҳам эркин гаплашиш ҳаётимиз нормаси бўлиб қолмоқди. Шунга қарамай, рус тилини оммавий ўрганишда ҳали баъзи проблемалар ҳам бор. Бу гап аввало, узоқ посёлкалар ва овуллар, бориш қийин бўлган районларга тааллуқли. Рус тилини етарли даражада билмаслик ёшларнинг умумий таълими ва касб-корининг янада ўсишида, уларнинг тобора кўпмиллатли тус олаётган ишлаб чиқариш коллективларида меҳнат қилишларида, кадрлар масаласини ҳал қилишда баъзи қийинчиликлар туғдирмоқда.

Мактабни ислоҳ қилишнинг асосий йўналишларида ўрта мактабни битириб чиқувчи ҳар бир йигит ва қиз рус тилини билиши кераклиги назарда тутилган.

Ана шу муҳим масалаларни муваффақиятли ҳал қилиш асосан педагогларга, уларнинг тайёргарлик даражаси, билими, ўз ишига меҳр ва садоқатига боғлиқдир. Шунинг учун ҳозирги вақтда педагогика кадрларини тарбиялашга катта эътибор берилмоқда. Миллий мактабларда рус тилини ўқитиш илмий-тадқиқот институтида бу борада катта ишлар қилинмоқда. Институт ходимлари, барча иттифоқдош ва автоном республикалар билан яқин ҳамкорликда ишламоқда. Рус тилини ўқитишнинг энг самарали методлари, усуллари ва воситаларини аниқлаш, дарслик комплекслари ва қўлланмалар тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор бермоқда.

Рус тилини ўрганишда синфдан ташқари олиб борилаётган тадбирлар ҳам тобора қизиқарли тус олмоқда. Бу ўринда гап тўгарак ишлари, олимпиадалар, рус тилида ифодали ўқиш конкурслари, мактаблардаги ўқув телевидениеси ва шу сингарилар ҳақида бормоқда.

Табиийки, буларнинг ҳаммаси рус тилини ўқитиш, ўргатишни янада яхшилаш борасида қилинаётган ишларнинг бошланиши, холос. Биз, олим ва педагоглар, В. И. Лениннинг ҳар бир киши улуғ рус тилини пухта эгаллаши ҳақидаги орзусини тўла амалга ошириш соҳасида ҳали кўп ишлар қилмоғимиз керак.

Н. ШАНСКИЙ,
СССР Педагогика фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси.

Она тили билан бирга совет кишилари миллатлараро алоқа воситаси деб ихтиёрий қабул этган рус тилини ўрганиш учун шарт-шароитларни яхшилаш юзасидан қўшимча чоралар кўрилсин. Рус тилини эркин билиш ўрта ўқув юртларини тамомлаётган ёшлар учун норма бўлиб қолиши керак.

(«Умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари»дан).

Тошкентда рус тилини чуқур ўргатишга ихтисослашган мактабгача тарбия муассасалари тармоғи йилдан йилга кенгайиб бормоқда. Шулардан бири Куйбишев районидаги 426-болалар боғчасидир. Бу ерда мураббийлар оғзаки нутқни ўстиришга, русча сўзларни тўғри талаффуз қилишга ўргатиш учун материалларни тематик принципига кўра танлашга, шунингдек, фонетик машқларга кўпроқ эътибор беришади. Бунда уларга махсус жиҳозланган лингафон кабинети жуда қўл келмоқда. Суратда: тарбиячи Маъфура Орипова олти ёшлилар билан машғулот ўтказмоқда.

В. Молгачев фотоси.

БУЮК ВА ҚУДРАТЛИ

Рус тили табиий бойлиги, гўзаллиги ва кучи жиҳатидан Европадаги бирорта тилдан қолишмайди.

М. В. ЛОМОНОСОВ.

* * *

Рус тили ижод материали сифатида барча Европа тилларига нисбатан сўзсиз афзалликларга эга.

А. С. ПУШКИН.

* * *

Пушкин рус тилида мўъжиза яратди.

В. Г. БЕЛИНСКИЙ.

* * *

Тилимизнинг бебаҳолигига ҳайратланасан киши: ҳар бир оҳанг бамисоли туҳфадир, сўзлар дурдек йирик, дона-дона.

Н. В. ГОГОЛЬ.

* * *

Рус тилининг бойлиги битмас-туганмасдир ва ҳамон ақл бовар қилмайдиган тезлик билан бойиб бормоқда.

А. М. ГОРЬКИЙ.

* * *

Мен агар қариган занжи
бўлсам ҳам,
Ҳатто ўшанда ҳам
эринмай, бардам,
Ўрганиб олардим
русларнинг тилин,
Сўзлаган учун
шу тилда
Ленин!

В. В. МАЯКОВСКИЙ.

* * *

Русия халқи хат ва лисон ўрганмоққа бизни таклиф қилса, муроди ёмон эмасдур. Балки, мамлакат обод бўлиб, фуқаро ва раиялар осойишта бўлмоқларини хоҳлайдур. Азбаски, Русия халқи ҳамма вақт бизни давлатманд ва хурсанд бўлмоғимизга кўшиш қилади.

ФУРҚАТ.

* * *

Иллатлардан халос бўлиш ва эзгуликка эришиш учун рус тили ва рус маданиятини билиш даркор. Руслар дунёни кўриб турибди. Агар сен уларнинг тилини билсанг, сен ҳам дунёни ўз кўзинг билан кўрадиган бўласан.

АБАЙ.

БИР-БИРИГА УСТОЗ

Яқинда оталиқдаги мактаб ўқувчилари «Ким бўлсам экан?» мавзуидаги учрашув кечасига таклиф этишди. Ҳунарли бўлишнинг аҳамияти, ишчи касбининг шарафи ҳақида жуда жонли фикрлашув бўлди. Менга ҳам сўз беришди. Гапни сал узоқроқдан бошладим.

— Ҳаммангиз яхши биладиган бир шеър бўлгувчи эди. Адашмасам, у «Менинг икки онам бор» деб бошланади. Билсангиз, она ва Ватан ҳақидагина эмас, тил ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. Бири-биридан азиз, гўзал, мўътабар бойлигимиз — ўз она тилимиз ҳамда рус тили — Ленин тили бор.

Рус тили жаҳондаги энг бой тил. Бу тил социалистик фан ва маданиятимиз, унинг энг юксак чўққиси бўлган ленинизмни кашф этган улуғ халқнинг тилидир. Ишчи-деҳқонни рўшноликка чиқарган Улуғ Октябрь социалистик революцияси тили бу. Унда буюк доҳиймиз Лениннинг ўлмас асарлари, бадиий ва илмий-техникавий ижодиётнинг энг ноёб дурдоналари битилган. Дўстлик ила йил сайин юксалиб бораётган Ватанимиздаги жамики ўсиш-ўзгаришларда унинг хизмати катта.

Самарқанд шаҳри корхоналарида дўстларим, касбдошларим, шогирдларим кўп. Катта-катта йиғинлардаги, ишлаб чиқариш мажлисларидаги, дам олиш соатларидаги суҳбатимиз аксар рус тилида. Заводимизда турли миллат вакиллари бир мақсад — эл-юртга кўпроқ, сифатлироқ маҳсулот етказиб бериш йўлида астойдил меҳнат қилмоқда. Ишларимиз якунлари тўғрисида вақти-вақти билан бир-бирларимизга берадиган ҳисобот ҳам кўпроқ рус тилида бўлади. Шу тилда гаплашамиз, тажриба алмашамиз, дўстлашамиз. Диллар-дилларга йўл топади, кучимизга куч қўшилади.

Оддий мих нима деган гап. Бир пайтлар шуни ҳам чет эллардан олган ўлкада саноатнинг машинасозлик ва бошқа энг замонавий тармоқлари ривожланган экан, бу партиямиз доно сиёсати, саховатли рус халқи ва бошқа қардош халқлар ёрдами шарофати эканлигига ким шубҳа қилади?

Сизларга буни айтишдан мақсад — қайси касбни танлашингиздан, қанақа ҳунарнинг бошини тутишингиздан, қандай ихтисос эгаси бўлишингиздан қатъи назар, рус тилини пухта ўрганинг, демоқчиман. Ўз ҳаётимдан ибрат қилиб айтаманки, бу жуда катта, бебаҳо бойликдир. Эндиликда у ҳар бир совет кишиси тақдирини белгиловчи асосий омиллардан бирига айланиб боряпти.

Тилга муҳаббат замирида элга муҳаббат ётади. Элга муҳаббати бор одам эса кам бўлмайди. Ўзимдан қиёс. Камтарин меҳнатим юксак қадрланди — кўксимда Ленин ордени. Ўтган йили завод бўйича энг яхши мураббий деб эътироф этишди. Ўйлаб кўрсам шогирдларим олтмишга яқинлашиб қолибди. Ҳаммаси ҳам жуда азамат. Масалан, Николай Староверов билан Игорь Вихляев 1987 йил, Асқар Иброҳимов эса 1988 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Ўзим ҳам улардан орқада қолмасликка ҳаракат қилаётирман.

Ёш ишчиларга бизда ҳамма шароит яратилган. Тажрибали мураббийлар раҳбарлигида улар касб сир-асрорларини ўрганадилар. Истаганлар ўқишни давом эттириши мумкин. Ҳозирги кунда бизда 132 йигит-қиз олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларида ўқимоқда.

Учрашув охиридаги саволларга қараганда йиғилганлардан ҳеч бири лоқайд қолмаган кўринди. Шундай бўлиши ҳам керак-да. Қўлимиздан ишни оладиган, аждодлар анъанасини бойитадиган, қолаверса, йигирма биринчи асрнинг ўзига хос вазифаларини ҳал этадиганлар шулар-ку, ахир!

Шариф ҲАМРОҚУЛОВ,
Самарқанддаги В. И. Ленин номли «Красный двигатель» заводи ишчиси.

МЕҲР ЧАШМАСИ

Областимиз мактабларида уч мингдан ортиқ рус тили ўқитувчиси самарали иш олиб бормоқда. Махсус жиҳозланган фан кабинетлари кўпайиб бораётганлиги рус тилини ўргатишни ўқув жараёнини ташкил этишнинг индивидуал ва группа формалари асосида олиб бориш имконини беряпти. Маҳаллий миллат ўғил-қизлари учун бизда машғулотлар рус тилида олиб бориладиган экспериментал синфлар ишлаб турибди, зуллисонайн мактаблар, яъни ўқиш-ўқитиш ишлари ҳам ўзбек, ҳам рус тилида олиб бориладиган мактаблар тармоғи кенгаймоқда.

Мактабимизда битта синф чуқур программа бўйича рус тилида ўқитишга ўтказилганига тўққиз йил бўлди. Болалар рус тили дарсини биринчи синфда бир соат, иккинчи синфда икки соат кўпроқ ўқий бошладилар. Умуман мактабимизда ҳозир тўққизта ўзбек синфи чуқур программа асосида рус тилида ўқияпти. Ҳафтанинг ҳар чоршанбасини «Рус тили куни» деб эълон қилганмиз. Шу куни ўқувчилар бир-бирлари билан фақат рус тилида гаплашадилар. Буларнинг бари яхши натижа бермоқда, мактаб ўқувчиларининг рус тилини ўзлаштиришида ўзгаришлар сезилмоқда.

Талабаларимиз рус тили бўйича ўтказиладиган республика олимпиадаларида мунтазам қатнашиб келмоқдалар. Мукофотга телевизор, лингафон аппаратлари олдик. Яқинда саккизинчи синф ўқувчиси Муаззамхон Ҳамдамхўжаева рус тили бўйича ўтказилган область олимпиадасида биринчи ўринни эгаллади.

Ўтган йили мактабимизда тажриба тариқасида битта биринчи ўзбек синфини ҳамма фанлардан рус тилида ўқита бошладик. Бу синф олий маълумотли рус тили ва адабиёти ўқитувчиси Г. Саъдуллаевага топширилди. Синфдаги йигирма нафар ўзбек ўқувчисидан тўрттаси нуқул «5», ўн иккитаси «4» ва «5» баҳо билан ўқияпти. Шу ўқув йилида яна битта ўзбек синфи рус тилида ўқитишга ўтказилди. Олий маълумотли рус тили ва адабиёти ўқитувчиси М. Дадахонова қўлида 26 нафар ўқувчи ўқиш ва ёзишни, саволларга тўғри жавоб қайтаришни, шеърларни ёд олиб, ифодали айтиб беришни пухта ўрганмоқдалар. Уларнинг рус тилида ёддан шеър ўқишлари, ашула айтишлари, саволларга бийрон-бийрон жавоб қайтаришларини эшитиб, ҳавасингиз келади.

Мактабимизда ўқувчиларга 63 педагог, шу жумладан ўн бир рус тили ўқитувчиси таълим беряпти. Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Клара Могулевская, методист ўқитувчи Валентина Самосенко ва бошқалар ёшларга рус тилини ўргатишнинг чинакам жонкуярига айландилар. Улар болаларнинг оғзаки нутқини ўстириш, сўз бойлигини оширишда дидактик ва тарбия методларидан, таълимнинг техника воситаларидан моҳирона фойдаланмоқдалар.

С. АБДУЛЛАЕВА,
Андижон шаҳридаги 10-ўрта мактабнинг директори.

БУ ШУНДАЙ ГУЛБОҒКИ...

РЕПОРТАЖ

— Боғчамиз қучоғи дўстлик гулбоғига ўхшайди. Бу гулбоғнинг гуллари — ўндан ортиқ миллат фарзандлари. Улар бир ота-она дилбандлари сингари аҳил-иноқликда тарбия олишяпти. Рус тили уларнинг она тилидек бўлиб қолган.

Боғча мудираси Майя Ивановна Попова шуларни гапириб, музика машғулоти ўтказилаётган томонга йўл бошлади. Чоғроқ зални эслатувчи хонани қувноқ мусиқий оҳанг тутган. Болалар музикачи Луиза Ҳидоятова бошчилигида «Бу — Ғалаба куни» қўшиғини хор бўлиб куйлашарди:

Липы нежно зеленеют,
Над страною флаги реют.
Это день Победы.
Это день Победы.
И цветы несут ребята,
Неизвестному солдату.
Это день Победы.
Это день Победы.

Жажжилар ижросидаги русча «Тинчлик истаймиз», «Мангу олов» қўшиқлари ҳам киши қалбида энг теран туйғулар уйғотади, тинчлик халқимизнинг эзгу мақсади эканлигини ифодалайди.

Тайёрлов группасида тажрибали мураббия Галина Ходякова қўлида тарбия топаётган 28 бола шу йил сентябрда мактаб қучоғига боради. Улар ҳозирнинг ўзидаёқ ҳарфларни таниб, рус тилида санаш ва сўзлашишни анча дуруст ўрганиб олишган. Етти баҳорни қаршилаган кичкинтойлар ёд олган шеърларини рус тилида бирам ифодали ўқийдиларки...

Боғчада машғулотлар программа асосида кабинет системасида ўтказиляпти. Рус тилини ўрганишга ҳам эътибор катта. Бу ерда ҳамма — тажрибали педагоглар ҳам, ёш тарбиячилар ҳам кичкинтойларни рус тилида сўзлашишга ўргатиш йўлида қунт ва чидам билан иш олиб боряпти, хилма-хил, таъсирчан воситалардан фойдаланмоқда. Оғзаки нутқни ўстиришда муайян мавзуларга бағишланган эрталиклар, тарбиячининг китоб ўқиб беришининг ёрдами катта. Мультипликацион фильмларни биргаликда томоша қилиш ва мазмунини сўзлаб бериш ҳам иккинчи она тилига қизиқишни оширмоқда.

Болалар боғчаси билан Ю. Гагарин номли 75-мактаб ўртасида мустаҳкам алоқа ўрнатилган. Мактабнинг илмий мудири Н. Цой, бошланғич синф ўқитувчилари В. Гладкова, О. Каримова, Л. Бобожоновалар боғчада тез-тез бўлиб, болаларнинг математика амаллари, она тили ва рус тилини қандай ўрганаётганликларини кузатиб боришади, тарбиячиларга методик ёрдам кўрсатишади.

Мактабгача тарбия жараёнида рус тилини ўрганиш намунали ташкил этилганлиги, мактаб билан боғча ўртасидаги ҳамкорлик яхши йўлга қўйилганлиги ижобий натижалар бермоқда. Шу боғчадан мактабга борган болалар фанларни «аъло» ва «яхши» баҳоларда ўзлаштирмоқдалар.

Кичкинтойларнинг ота-оналари билан суҳбатлашганимизда улар ўз фарзандларининг улуғ Ленин тили — рус тилини ўрганишида боғчанинг хизматидан мамнун эканликларини таъкидлашди. Темир йўлчилардан Б. Иброҳимов, Р. Рўзиматова ва бошқаларнинг фикрича, рус тили таълими боғча-яслидан бошлаб тўғри уюштирилсагина кутилган самарани бериши мумкин. Ҳақ гап. «Болани бошдан» деб бежиз айтилмаган. Ҳар қандай кўникма, сабоқ, жумладан, тил ўрганиш ҳам қанча эрта бошланса, шунча яхши натижага эришиш мумкинлиги тажрибада исботланган.

Ота-оналарнинг хоҳиш-истаклари инобатга олиниб, областда рус тили ўргатиладиган болалар боғчалари тармоғи йил сайин кенгаймоқда. Ҳозирги кунда юзга яқин мактабгача тарбия муассасасида рус тили программа асосида чуқур ўргатилмоқда.

Урганч темир йўл станцияси қарамоғидаги 117-болалар боғчасида тарбияланувчиларга рус тилини ўргатиш соҳасида олиб борилаётган ишлар ҳар томонлама ибратлидир. Бу ерда рус тилини ўргатиш ёш авлодда Ватанга муҳаббат, халқлар дўстлиги ва интернационализм ғояларига садоқат туйғусини тарбиялаш билан уйғунлашиб кетган.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Олтин калит

Бағри офтоб монанд Советлар диёрининг фақат биргина шаҳри — Тошкентнинг ўзида жаҳоннинг 79 мамлакатидан келган 3500 дан ортиқ ёшлар таълим олмоқда. Бошқалар қатори мен учун ҳам инженерлик илмини эгаллаш йўлида рус тили асосий восита, олтин калит вазифасини ўтамоқда. Конго Халқ Республикасидан етти кишимиз.

Рус тилини ўрганишни ирригация институтининг тайёрлов факультетида бошлаганман. Биринчи ўқитувчим Замира Мавлонованинг (ўзбек қизи рус тилидан дарс беради!) озмунча хизмати сингмади тил ўрганишимда. Ростини айтганда, рус тили анча мураккаб. Ниҳоятда қунт ва чидам билан ўқиш-ўрганишни талаб этади. Меҳнатларимиз зое кетмади: устозим ёрдамида бир йилда рус тилини тушунадиган ва қийналиброқ бўлса ҳам гаплашадиган бўлиб қолдим. 1983 йили институтга киргач, рус тилини янада мукаммалроқ билиш зарурлиги сезилди.

Институтимизда «Рус тили ихлосмандлари клуби» ишлаб турибди. Унда бошқалар қатори мен ҳам актив қатнашмоқдаман. Шу тил туфайли философия, сиёсий иқтисод, илмий коммунизм асосларини ўрганиб, лабораторияларда мустақил шуғулланмоқдаман. Пушкин, Гоголь, Н. Островский асарларини ёзилган тилида ўқидим. Шу тил туфайли кўпгина дўстлар орттирдим. Рус Королёв, афғон Ғулом Ҳабиб, эфиопиялик Десфай, ўзбек, қозоқ, белорус курсдошларим, ҳамётоқ студентлар — менинг дўстларим. Бизларни дўстлаштирган рус тилидир.

Ўқишни тугатиб, инженер дипломи билан она юртимга қайтаман. Ватанимда рус тили ўқитувчиси бўлиб ишлашим ҳам мумкин. Мен рус тилини ўрганиб, у орқали она юртимга совет халқи, Октябрь диёри, дўстлик, тинчлик ҳақида бир олам ажойиб хотиралар олиб қайтаман.

Одима Жан де ДВЕ СТАНИСЛАС,
Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти студенти.

Республика Маориф министрлигининг шарҳи:

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республикамиз ҳукумати ўқувчи ёшларга рус тилини ўргатиш мазмуни ва савиясини яхшилаш, таълимнинг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш ва такомиллаштириш, мактаб ҳамда бошқа ўқув юртларини малакали рус тили ўқитувчи кадрлари билан таъминлаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиб келмоқдалар.

Ҳозирги пайтда республикамизда рус тили миллий мактабларда биринчи синфдан ўнинчи синфгача ўқитилмоқда. Мактабгача ёшдаги болалар иккинчи она тилини осонроқ ва тезроқ ўзлаштиришади. Шу боис рус тили чуқур ўргатиладиган болалар боғчалари кейинги йилларда анча кўпайди. Ҳозир бундай боғча ва группалар сони 2 мингдан ошди. 1710 мактаб ва 14 мактаб-интернатда рус тили махсус программа асосида чуқур ўргатилмоқда.

Инсоният томонидан минг йиллар мобайнида тўпланган билимларни пухта эгаллашда республикамиздаги 120 дан ортиқ миллат ўғил-қизларига рус тили бебаҳо сарчашма бўлиб қолди. Ҳозирги кунда Ўзбекистондаги 14 педагогика институти ҳамда уч университетда рус тили ўқитувчилари тайёрланмоқда. Бундан ташқари ҳар йили ўзбекистонлик 900 йигит-қиз РСФСР ва Украинанинг қатор шаҳарларидаги пединститутларга ўқишга юборилмоқда. Улар ҳам рус тили ўқитувчиси бўлиб қайтадилар.

Мактаблардаги рус тили кабинетларининг ўқув-моддий базаси йил сайин яхшиланмоқда. Улар кўргазмали ўқув қуроллари, таълимнинг техник воситалари, диафильмлар, лингафонлар билан таъминланган. Мактаб ислоҳоти талаблари асосида янги ўқув программалари ишлаб чиқилди, рус тили ва адабиёти дарсликлари яратилмоқда. Энг яхши педагоглар иш тажрибасини ўрганиб оммалаштириш, рус тили ўқитувчилари малакасини ошириш юзасидан ҳам катта иш қилинмоқда.

Улуғ ва қудратли рус тилини ихлос билан ўрганиш, унинг чексиз имкониятларидан баҳраманд бўлиш бугунги кунда ҳаётий эҳтиёжга айланиб қолди. Бинобарин, Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калинин айтганидек, ҳар бир маданиятли одам рус тилини эгаллаб олиши ғоят муҳимдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми қарорлари қандай бажарилмоқда?

МИНЕРАЛ ЎҒИТЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНАЙЛИК

КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларида минерал ўғитлардан самарали фойдаланишни таъминлаш, уларни сақлаш, ташиб келтириш ва экинларга солиш жараёнида нобудгарчиликка йўл қўймаслик масалаларига алоҳида эътибор берилди.

Бу вазифанинг муваффақиятли бажарилишида агрохимия хизмати асосий ўрин тутади. Маълумки, бу хизмат ихтисослаштирилган транспорт, унумли техника, темир йўл станцияларидаги махсус омборларга эга бўлган «Узсельхозхимия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси системаси орқали амалга оширилади. Унинг бўлинмаларида қишлоқ хўжалигини химиялаштириш бўйича малакали илмий ва ишлаб чиқариш кадрлари меҳнат қилишмоқда. Бирлашма хўжаликларнинг минерал ўғитларга бўлган эҳтиёжини илмий асосда белгилаб, уларни ажратилган фондлар асосида колхоз-совхозларга вақтида етказиб бериш, ўғитлар тўғри солинаётганлиги устидан назоратни амалга ошириш, қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши кураш билан шуғулланмоқда.

Яқинда «Сельхозхимия» бирлашмалари томонидан партия ва ҳукуматнинг минерал ўғитларни сақлаш ва улардан самарали фойдаланишни таъминлашга қаратилган қарорлари қандай бажарилаётганлиги текшириб чиқилди. Бу борада муайян ишлар амалга оширилаётганлиги аниқланди. Ҳозирги пайтда бу системада бир йўла 476 минг тонна минерал ўғит сақланиши мумкин бўлган омборлар мавжуд. Беш йилликнинг ўтган муддатида жами ҳажми 55 минг тонна ўғит сақланадиган омборлар ишга туширилди. Юк ортиш-тушириш парки 325 машина-механизмга, шу жумладан, 160 замонавий юк тушириш техникасига эга. Ғўза ва бошқа экинлар зараркунандаларига қарши биологик усулда курашиш йил сайин кенгайиб бормоқда. Экинларга осма ускуналарда химиявий ишлов бериш ҳажми ошаётир. Кўпгина хўжаликлар ҳар килограмм азотли ўғит ҳисобига 18-20 килограммдан ва ундан ҳам ошириб пахта етиштираётирлар.

Шу билан бирга бу борадаги ишларда бир қатор камчилик ва нуқсонлар ҳам юз беряпти. Минерал ўғитларни ташиш ва сақлаш жараёнида нобудгарчиликка йўл қўйилмоқда. Уларни экинга солиш нормаси ва муддатлари бузилаётир. Буларнинг ҳаммаси ҳосилдорликка салбий таъсир кўрсатяпти. «Узсельхозхимия»нинг кўпгина бирлашмалари колхозлар, совхозлар ва бошқа давлат корхоналарига минерал ўғитларни етказиб бериш шартномаларини кўнгилдагидек бажармаётирлар. Фонд интизомини бузиш фактлари юз беряпти. Уларни экинга солиш пайтида агрохимия картограммалари талаблари тўла ҳисобга олинмаётир.

Минерал ўғитларни хўжаликларга тақсимлаш чоғида ҳам белгиланган тартибдан чекиниш ҳоллари юз бераётир. Чунончи, ўтган йили Жиззах областидаги 24 хўжалик белгиланганидан 10—30 процент кам азотли ўғит олди. Айни чоғда эса 34 хўжаликка анча ортиқ ўғит етказиб берилди. Фосфорли ўғитларни тақсимлаш чоғида ҳам мана шундай чалкашликлар юз берди.

Областдаги Ҳамза номли ва «Известия» совхозлари деярли икки нормага етказиб фосфорли ўғит олганлари ҳолда Гречко номли, Рокоссовский номли, Дадажонов номли совхозлар нормадагидан анча кам ўғит олдилар.

Ўтган йили Қорақалпоғистон АССР, Самарқанд, Тошкент, Сирдарё, ва Қашқадарё областларининг хўжаликларига пландагидан 3,7 минг тонна кам азотли ўғит етказиб берилди. Навоий, Хоразм, Жиззах, Фарғона, Сурхондарё областларининг хўжаликлари эса кўзда тутилганидан 9,8 минг тонна кўп минерал ўғит олишди.

Хўжаликларга шартнома асосида минерал ўғитларни етказиб беришдаги нуқсонлар ҳануз давом этиб келаётир. Сирдарё, Боёвут, Ховос районлари хўжаликлари белгиланган фосфорли ўғитларнинг 56— 64 процентини ҳозирдаёқ олиб бўлган бир пайтда Гулистон, Оқолтин ва Ильич районларининг хўжаликлари эндигина учдан бир қисмини олишгани бунинг далилидир. Дўстлик районлараро бирлашмаси Пахтакор районига пландаги фосфорли ўғитнинг 55 процентини етказиб берди. Лекин худди шу бирлашма Октябрь, Арнасой районларига пландаги ўғитнинг эндигина 21— 22 процентини ташиб берганлигини қандай баҳолаш мумкин? Комсомол, Боёвут, Гулистон районларидаги 7 хўжалик текшириш кунигача 66-79 процент фосфорли ўғитни олган, бироқ 5 хўжаликка эндигина 2-26 процент шундай ўғит ташиб берилган.

Минерал ўғитлар вақтида етказиб берилмаётганлиги сабабли кўпгина хўжаликлар 1985 йил ҳосили учун шудгор қилишда фосфорли ва калий ўғитларини сололмадилар. Сирдарё областида шудгордан олдин 78 минг гектар майдонга фосфорли ўғит солиш пландаштирилган эди. Афсуски, бу план бажарилмади. Калийли ўғит фақат 11 процент майдонга солинди. Оқолтин, Ильич, Комсомол ва Меҳнатобод районларининг хўжаликларида шудгорлашдан олдин бор-йўғи 6-30 процент майдонда фосфорли ўғит ишлатилди. Жиззах областида 14,4 минг гектар ер фосфорли ўғит солинмай шудгорланди. Ўғит солинган хўжаликларнинг ҳам аксариятида белгиланган нормага риоя қилинмаётир. Дўстлик, Жиззах районларидаги хўжаликларда шундай ҳол юз берди.

Ўтган йили республика бўйича 1 килограмм азотли ўғит ҳисобига 1983 йилдаги 13 килограмм ўрнига 11,4 килограмм пахта етиштирилди. Минерал ўғитлар самарадорлиги Жиззах областида 20, Навоий областида 34 процент, Қашқадарё ва Бухоро областларида икки баравар камайиб кетди, Қамаши райони хўжаликлари ҳар килограмм азот ҳисобига олдинги йилдагидан икки марта кам ёки 8,2 килограммдан пахта етиштирдилар, холос.

Қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларига қарши курашда химикатлардан ҳамиша ҳам кўнгилдагидек фойдаланилаётир, деб бўлмайди. Айрим бирлашмаларнинг раҳбарлари ўсимликларни ҳимоя қилишнинг

> ● «УЗСЕЛЬХОЗХИМИЯ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ФАОЛИЯТИ — НАЗОРАТЧИЛАР ЭЪТИБОРИДА.
>
> ● ШАРТНОМА ИНТИЗОМИ — ҚОНУН.
>
> ● МИНЕРАЛ ЎҒИТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШДА ТАРТИБ ЎРНАТИЛСИН.
>
> ● АГРОХИМИЯ ХИЗМАТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ — МУҲИМ ВАЗИФА.

биологик воситалари етарли бўлгани ҳолда химикатлардан фойдаланишга зўр бермоқдалар. Жумладан, Қорақалпоғистон АССР, Бухоро ва Навоий областларининг хўжаликларида ана шундай бўлди.

Бирлашмалар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари хўжасизликка йўл қўяётганликлари, минерал ўғитлар ва химикатлар тўғри сақланишини таъминламаётганликлари оқибатида анчагина зарар кўрилмоқда. Кўпгина ҳолларда мавжуд омборлар ремонт қилинмаган. Минерал ўғитлар очиқ ҳавода сақланаётгани сабабли сифати бузилмоқда, бир қисми эса нобуд бўлмоқда. Чимбой ва Тахиатош районлараро ишлаб чиқариш бирлашмаларида ўғит ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларидан 8 тоннаси очиқ ҳавода, лойга қоришиб ётибди. 12 минг сўмлик 300 тонна ўғит яроқсиз ҳолга келиб қолган. Дўстлик, Қизилтепа, Навоий, Боёвут, Бахт, Ховос, Ғузор ва Қарши районлараро бирлашмалари базаларида ҳам минерал ўғитларни сақлашда хўжасизлик фактлари содир бўлаётир.

Халқ назоратчилари колхоз ва совхозларда кўплаб хўжасизлик фактларини аниқладилар. Қорақалпоғистон АССРнинг текшириб чиқилган 22 хўжалигида, Зарбдордаги 5 совхоз ва Деҳқонободдаги 8 хўжаликда, Ильич ва Меҳнатобод районларидаги текшириш ўтказилган колхоз ва совхозларда, Комсомол районидаги «Страна Советов» совхози омборида, Вобкент районидаги «Коммунизм» колхозида, Жомбой районидаги А. Қурбонбоев номли совхозда, Гагарин районидаги А. Набиев номли совхозда минерал ўғитлар очиқ ҳавода, қор-ёмғир остида сочилиб, нобуд бўлиб ётибди.

Халқ назоратчилари темир йўлнинг юк тушириш майдончаларида жиддий нуқсонларга дуч келдилар. Пахтакор, Ғаллаорол, Зарбдор, Муборак станцияларида ва бошқа юк тушириш майдончаларида бостирмалар қурилмаган, юк сақланадиган жойлар асфальтланмаган. Юк ортиш-тушириш механизмлари йўқ. Юклар асосан қўлда туширилмоқда.

Текшириш куни Зарбдор ва Ғаллаорол станцияларидаги юк тушириш майдонлари ботқоқ бўлиб кетган эди. 800 тонна карбамид ва аммофос лойга тушириб қўйилган. Унинг 15 проценти кўлмак сувда қолган. Темир йўл бўйлаб 200 тоннадан кўпроқ минерал ўғит қолдиқлари лой ва тошга қоришиб ётибди.

«Узсельхозхимия»нинг кўпгина бирлашмалари хўжаликларга минерал ўғитларни марказлаштирилган тартибда ташиб бериш мажбуриятини бажармаётирлар. Улар бажараётган жами ишлар ҳажмида колхоз ва совхозларга агрохимия юкларини ташишнинг салмоғи кам. Бирлашмалар қурилиш ташкилотларига транспорт хизмати кўрсатишаётир. Ўтган йили Андижон, Фарғона, Хоразм ва Бухоро область бирлашмаларида юк ташиш кўрсаткичи айниқса пасайди. Кейинги йилда бирлашма автотранспорт корхоналари бевосита қишлоқ хўжалигига тааллуқли бўлмаган 1 миллион 800 минг тоннадан кўпроқ юкни ташиб беришди. Бу жами юк ҳажмининг 30 процентини ташкил этади.

Агрохимия хизмати моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш топшириқлари қониқарсиз бажарилмоқда. Сўнгги тўрт йилда топшириқдаги 161,6 минг тонна ҳажмдаги механизациялаштирилган омборлар ва базалар қуриш ўрнига бор-йўғи 54,4 минг тонна ҳажмли омборлар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шу мақсадларга ажратилган капитал маблағларнинг фақат 60 процентигина ўзлаштирилди. Химиялаштириш пунктлари барпо этиш топшириғи ҳам тўла бажарилмади. Навоий, Жиззах, Бухоро областларида бундай пунктлар умуман ташкил этилгани йўқ.

«Узсельхозхимия» бирлашмалари ва кўпгина хўжаликларда минерал ўғитлардан фойдаланишга тааллуқли ҳисоб-китоб ишлари қониқарсиз йўлга қўйилган. Минерал ўғитлар тортилмай қабул қилиниб, тарқатилаверади. Шаҳрисабз районидаги Ленин номли колхоз, Комсомол районидаги «Москва» ва «Мирзачўл» совхозлари ҳамда Гулистон районидаги 5 хўжаликда мавжуд бўлган 366 тонна минерал ўғит умуман бухгалтерия ҳисобига олинмаган. Шўрчи, Гагарин, Денов район бирлашмаларида хўжаликларга етказиб берилаётган минерал ўғитлар миқдорига қўшиб ёзиш ёки ҳисоб-китобни чалкаштириш ҳоллари юз бермоқда.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети текшириш якунларини қараб чиқди. Мана шундай муҳокамалар область ва район халқ контроли комитетларида ҳамда қишлоқ хўжалик органларида ҳам ўтказилди. Минерал ўғитларни етказиб бериш, сақлаш ва улардан фойдаланишда камчиликларга йўл қўйган мансабдор шахслар тегишлича жазоланди. Текшириш мобайнида аниқланган камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилди. 110 минг тонна ўғитни сақлаш тартиби яхшиланди.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик, Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой» ва бошқа идоралардан минерал ўғитлардан оқилона фойдаланиш чораларини кўришни талаб қилди. «Узсельхозхимия» бирлашмаларига минерал ўғитлар ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини сақлаш ҳамда улардан оқилона фойдаланиш юзасидан амалий чоралар кўришни топширди. Хўжасизлик ва ўғитларнинг яроқсиз ҳолга келишига йўл қўйганлик учун қуйи бўғин кадрлари ҳамда мутахассисларнинг масъулияти оширилиши талаб қилинди. Халқ контроли комитетлари ва группалари назоратни мунтазам йўлга қўйишлари, минерал ўғитлар ва химикатларни сақлаш тартибининг у ёки бу тарздаги бузилиши, улар яроқсиз ҳолга келиши ёки нобуд бўлиши фактларини ўз мажлисларида кўриб чиқишлари ва бу муҳим ишда давлат интизомини мустаҳкамлашга эришишлари керак.

Б. ҚУРБОНБОЕВ,
Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

● ЧОРВАЧИЛИК— ЗАРБДОР ФРОНТ ●

Фарғона районидаги Ильич номли колхоз чорвадорлари якунловчи йил план топшириқларини муваффақиятли бажариш йўлида қизғин иш олиб боришаётир. Улар бу йил давлатга 860 тонна сут, 100 тонна гўшт, 132 минг дона тухум ва 56 центнер жун етказиб беришга аҳд қилишган. Сут соғувчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақа йўлга қўйилган, меҳнат интизомига қатъий риоя қилинаётир.

Суратда: Ильич номли колхознинг илғор сут соғувчиларидан бири — Қўрғонтепа қишлоқ Советининг депутати Зайнаб Ғуломова. У ҳар бош соғин сигирдан 3500 килограммдан сут соғиб олмоқчи. Ш. Алимов фотоси (ЎзТАГ).

ИНТИЗОМ СУСТ БЎЛГАЧ...

РОМИТАН РАЙОНИДАГИ ЭНГЕЛЬС НОМЛИ КОЛХОЗДА ЧОРВАЧИЛИККА ЭЪТИБОР СУСАЙТИРИБ ЮБОРИЛДИ

Нега шундай? Бунинг асосий сабаби нимада? Ана шу саволларга жавоб топиш мақсадида колхоз фермасида бўлдик. Дарвозадан ичкарига киришимиз билан пасқам ва омонат қурилган бостирмалар тагидаги бузоқлар, атрофи ёғоч тўсиқлар билан ўралган усти очиқ майдонда эса эти суягига ёпишган сигирлар лой кечиб юрганига кўзимиз тушди. Молхоналар эски, нураган, деворлари ёриғидан шамол уриб турибди.

— Фермангизнинг бўлган-тургани шуми?— сўраймиз мудир Саид Шариповдан. У секингина бош ирғаб жавоб берди:

— Ҳа, амаллаб қишдан чиқдик.

— Сигирларингизнинг ярмидан кўпи касалга ўхшайди-ку?

Бу саволга энди ферма ветеринария врачи билан зоотехник Адизжон Саидов ва Зайни Каримовлар жавоб беришди.

— Улар касал эмас. Моллар тўйиб овқат ейишмайди. Ем-хашакнинг мазаси йўқ. Қолган озуқамиз фақат янтоқ, юлғун ва сомондан иборат.

Бир пайтлар Энгельс номли колхоз Ромитан районида илғор хўжаликлардан бири ҳисобланарди. Бу ерда деҳқончилик ҳам, чорвачилик ҳам рентабелли тармоқ бўлганди. Колхозга Шокир Шарипов раис этиб сайланган дастлабки йилларда хўжалик ҳаётида талай ўзгаришлар юз берди. У барча ишни маромига етказишга интиларди. Колхозчилар ҳам унинг хатти-ҳаракатини кўриб: «Раисдан ёлчиганга ўхшаймиз» деб қувониб қўйишарди. Аммо бу қувонч узоққа бормади. Кўп ўтмай раис мақтовлардан эсанкираб қолди шекилли, ўзгарди-қолди. Унинг характеридаги камтарлик ўрнини калондимоғлик, оддийлик ўрнини мағрурланиш, кўполлик эгаллай бошлади. Натижада коллективда меҳнат интизоми издан чиқди, бош-бошдоқлик, лоқайдлик авж олиб кетди. Бошланган қурилиш ишлари ҳам чала қолиб, одамлар ўртасида раисга нисбатан ишончсизлик пайдо бўлди. Айниқса, колхоз фермасида иш орқага кетди. Ўз вақтида ем-хашак тайёрлаш, ферма биносини янгилашга эътиборсизлик билан қаралди. Бундай кўнгилсиз ҳол, айниқса, ўтган йили яққол кўзга ташланиб қолди.

Колхоз 1984 йилни деярли барча кўрсаткичлар бўйича қониқарсиз якунлади. Чорвачиликда жиддий нуқсонлар юз берди. Давлатга гўшт сотиш плани аранг бажарилган бўлса-да, бўрдоқига боқилган қорамолларнинг тирик вазни 370-380 килограммдан, чўчқаларнинг вазни эса 78 килограммдан ошмади. Ҳар юз бош сигир ҳисобига атиги 61 тадан бузоқ олиниб, 80 бошдан ортиқ сигир қисир қолди. Ҳар бир сигирдан мўлжалдагидан 208 килограмм кам, жами 58 тонна сут соғиб олинди, холос. Маҳсулот таннархи қимматлашди. Бу ҳол колхоз экономикасига салбий таъсир кўрсатди, албатта.

Ўтган йилги йўл қўйилган хато хўжалик раҳбарларига аччиқ сабоқ бўлиши керак эди. Чорвага бўлган муносабат тубдан ўзгартирилиши, моллар маҳсулдорлигини ошириш учун янги резерв ва имкониятлар қидириб топилиши лозим эди. Афсуски, Шариповнинг нотўғри иш услуби бунга имконият бермади. Шу йилнинг ўтган ойларида колхоз фермасида юз берган ночор аҳвол сабабли сигирлар маҳсулдорлиги янада камайиб кетди. Ҳар бош сигирдан бир кунда соғиб олинган сут миқдори ўтган йилдагига нисбатан икки баравар камайди ёки кўрсаткич сигир бошига 4,5-5 килограммданга тушиб қолди.

Бундай қолоқлик сабабини, аввало, чорва қишловига қониқарсиз тайёргарлик кўриягани, молларга етарли равишда озуқа ҳозирланмагани, чорвадорларга тегишли шарт-шароитлар яратиб берилмагани билан изоҳлаш лозим. Колхоз раҳбарлари эса бутун айбни об-ҳаво ноқулай келганлиги билан боғлаб, турли хил баҳоналар гирдобига ўралашиб, хато-камчиликларини яширишга уринишади.

Яқинда район партия комитети ишда жиддий хатоликларга йўл қўйганлиги учун Ш. Шариповни колхоз раислигидан озод этиш ҳақидаги колхозчилар талабини қондирди. Унинг ўрнига эса Музроб Қосимов раисликка сайланди. Биз билан суҳбатда янги раис мавжуд камчиликларга барҳам бериладн, дастлабки тадбирий чоралар ҳам белгиланмоқда, деб айтди. Аммо йўл қўйилган камчиликларни эътироф этиш билангина иш битмайди. Камчиликларга барҳам бериш учун ҳали коллективда меҳнат кўтаринкилигини уйғотиш, ташкилий-тарбиявий ишларни йўлга қўйиш, хўжаликдаги лоқайдлик, ўзибўларчилик, қўшиб ёзиш сингари ярамас иллатларга қарши кескин курашиш зарур. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIX пленумида алоҳида уқтириб ўтилганидек, ошна-оғайнигарчилик, таниш-билишлик сингари кўринишларга бутунлай барҳам бермасдан, коллективда маънавий соғлом муҳит яратмасдан, кадрлар касб малакаси, билим савиясини оширмасдан туриб хўжаликдаги салбий аҳволни тузатиб бўлмайди. Ҳар қандай кўзбўямачиликка, ёлғон-яшиқ ҳисоб беришларга бутунлай чек қўйилмоғи зарур. Ана шундагина Энгельс номли колхоз ҳаётида ҳам тубдан бурилиш ясаш мумкин бўлади.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ШТАТСИЗ МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР:

План бажарилди

Китоб райони паррандабоқарлари катта зафар қучдилар: давлатга тухум топшириш беш йиллик плани муддатидан илгари ошириб бажарилди. Шу кунгача давлат қабул пунктлари китобликлардан 17 миллион 644 минг дона тухум қабул қилиб олди. Бу ўн биринчи беш йиллик планида кўзда тутилганидан 144 минг дона кўпдир.

Эришилган муваффақиятда Карл Маркс номли, Свердлов номли, Куйбишев номли, Улуғбек номли колхозлар, Охунбобоев номли, Навоий номли, «Зарафшон», «Қишлиқ» совхозлари паррандабоқарларининг ҳиссаси катта бўлди.

Айни кунларда район паррандабоқарлари 1986 йил ҳисобига тухум топширмоқдалар.

Ҳ. РАҲМОНОВ.

ШОНЛИ САНАЛАР ШАРАФИГА

● Беруний районидаги қўйчиликка ихтисослашган «Қизилқалъа» совхози чорвадорлари Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги ва стахановчилик ҳаракатининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, давлатга 400 тонна гўшт, 88 тонна жун, кўплаб қоракўл тери сотишга ва мавжуд совлиқлардан камида 25 минг 309 бош қўзи олишга аҳд қилишган. Олинган қўзиларнинг асосий қисми ўстиришга қолдирилади.

Совхозда қўзилатиш уюшқоқлик билан давом этмоқда. Тажрибали чорвадор Ортиқбой Давлатбоев, Йўлдош Бобожонов, Таспен Қувватбоевлар бошчилик қилаётган фермалардаги отарларда кўплаб эгиз қўзилар олинмоқда. Меҳнат Қизил Байроқ ордени нишондори Оразали Кеуилов, Исмат Дуйсенов, Райбек Оқхўжаев, III даража Меҳнат Шуҳрати ордени соҳиби Али Хўжамхоров каби бош чўпонлар ўз отарларидаги ҳар юз бош совлиқдан 120 тадан қўзи олиш учун курашмоқдалар.

Ю. БЕКМУРОДОВ,
М. МУХАНОВ.

БЕДА ЎРИЛМОҚДА

Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхозда моллардан сут соғиб олиш анча ошди. Бунга хўжаликда қимматли озуқа экини—бедани ўриш бошлаб юборилганлиги туфайли эришилди.

Колхозда озуқа етиштиришга катта аҳамият берилади. Экинлар парвариши ўз вақтида, сифатли адо этилаётганлиги туфайли мўл ҳосил олиняпти. Моллар учун мустаҳкам озуқа базаси мавжуд.

Куни кеча хўжаликнинг Пўлат Тешабоев бошлиқ ем-хашак бригадаси аъзолари беда ўришни бошлаб юбордилар. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, ҳар гектар ердан 138 центнердан кўк масса ўриб олиняпти. Чорвадорлар сершира озуқа жамғаришга эътибор беришаётгани ва молларни зооветеринария қоидалари асосида парваришлашаётгани туфайли сут тайёрлаш бўйича биринчи квартал планини ошириб бажардилар. Ўтган йили биринчи кварталда 196 тонна сут тайёрланган бўлса, бу йилги кўрсаткич 242 тоннага етди.

Т. ТЎҚЛИБОЕВ.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

ҲАМКОРЛИКНИНГ МУҲИМЛИГИ

АНҚАРА. Туркия бош министри Т. Озал Совет Иттифоқи билан ҳамкорликнинг муҳимлигини таъкидлади. Ижтимоий тузуми турлича бўлишига қарамай, СССР билан Туркия ўртасида яхши савдо-иқтисодий муносабатлар мавжуд, деди у Японияда чиқадиган «Иомиури» газетаси мухбири билан суҳбатда. Туркия бу муносабатларни ўзаро манфаатли равишда янада ривожлантиришга интилмоқда, бу эса иккала давлат ўртасидаги ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб уқтирди Т. Озал. **(ТАСС).**

ДЕМОКРАТ ЮРИСТЛАР БАЁНОТИ

БРЮССЕЛЬ. Халқаро демократ юристлар уюшмаси баёнот бериб, исроиллик босқинчиларнинг Жанубий Ливандаги қонли жиноятларини ғазаб билан қоралади. Ҳеч бир гуноҳи бўлмаган тинч аҳоли мана шу жабр-зулмлардан азият чекди, деб таъкидланади баёнотда. Босқинчилар вужудга келтирган жуда шафқатсиз жабр-зулм ва зўравонлик муҳити оқибатида 60 мингдан кўпроқ ливанлик ва фаластинлик ўз жойларини ташлаб кетишга мажбур бўлди, кўпгина киши ҳалок бўлди.

Тель-Авив Ансор қамоқ лагери тутқинларини Исроил қамоқхоналарига олиб кетганлиги Женева конвенцияларини бузишдир, деб таъкидланади баёнотда.

Халқаро демократ юристлар уюшмаси Ливан халқининг ўз мамлакати озодлиги, мустақиллиги ва территориал бутунлиги йўлидаги курашини қўллаб-қувватлашини изҳор этди ҳамда Исроил қўшинлари Ливан диёридан дарҳол ва ҳеч сўзсиз олиб чиқиб кетилишини талаб қилди.

(ТАСС).

Шарҳловчи минбари

ДОВОНЛАР ОША

Ўн йил муқаддам —1975 йилнинг 17 апрелида. Кампучия диёрида бомбалар портлаши ва артиллерия овози ўчди. Пномпень ва мамлакатнинг бошқа шаҳарлари аҳолиси ватанпарварларни шоду хуррамлик билан кутиб олишди. Шу тариқа Кампучия халқининг беш йил мобайнида Америка империализми ва унинг гумашталарига қарши олиб борган қуролли кураши ғалаба билан тугади.

Кампучия халқи учун ғалаба жуда қимматга тушди. Унинг минглаб энг яхши ўғил-қизи ғалаба йўлида ўз жонини фидо қилди. Тиш-тирноғигача қуролланган ва Америка мадади ҳамда унинг сайгонлик малайларига суянган қўғирчоқ режим армиясига қарши матонатли курашда ватанпарварлар ёлғизланиб қолмадилар. Энг оғир дамларда улар билан бирга вьетнамлик қардошлари жанг қилдилар.

Кампучияликлар шонли ғалабанинг 10 йиллигини нишонлар эканлар, шундан кейинги воқеаларни ҳам унутмайдилар. Пол-Пот тўдасининг революция ва пролетар интернационализми ишига қилган хиёнати мамлакат бошига жуда оғир синовларни солди. Ташқи дунёдан, вьетнамлик ва лаослик оғаларидан ажратиб қўйилган халқ ваҳшиёна сиёсат ва геноцид қурбони бўлди. Лекин 1979 йилнинг 7 январида қадимий Ангкор диёри узра озодлик офтоби чақнади. Кампучияни миллий қутқариш ягона фронти раҳбарлигида ва вьетнамлик кўнгиллиларнинг мададида миллий-ватанпарварлик кучлари манфур режимни супуриб ташлади.

Орадан ўтган олти йил мобайнида Кампучия мамлакатни тиклаш ишида катта муваффақиятга эришди. Муҳим социал-иқтисодий ўзгаришлар қилинмоқда. Кампучия Халқ революцион партияси раҳбарлигида мамлакат меҳнаткашлари социалистик жамият негизларини яратмоқдалар. 60 га яқин саноат корхонаси маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Совет Иттифоқи ёрдамида республиканинг катта шаҳарларига электр энергиясини етказиб берувчи дизель электростанциялари ва бошқа объектлар бунёд этилмоқда.

Кампучия Халқ Республикасининг халқаро майдондаги позицияси ҳам тобора мустаҳкамланиб, обрў-эътибори ошмоқда. Республиканинг барча низоли масалаларни тинч музокаралар йўли билан бартараф этишга, Жануби-Шарқий Осиёни тинчлик, ҳамкорлик, барқарорлик ва яхши қўшничилик зонасига айлантиришга қаратилган изчил ташқи сиёсий йўли бутун жаҳонда юксак баҳоланаётир. Ҳозирга қадар Кампучия Халқ Республикасини 40 га яқин давлат ва миллий-озодлик ҳаракати расман эътироф этди.

Кампучияликлар янги ҳаётни мураккаб шароитларда қурмоқда. Чунки халқ республикаси душманлари унинг социал ва сиёсий ривожланишини орқага буриб юбориш режаларидан воз кечгани йўқ. Империализм ва халқаро реакция кучлари Кампучия революцияси ишини қўпоришга, шунингдек, полпотчиларнинг ҳокимиятни қайтариб олиш йўлидаги барча уринишлари чиппакка чиқди. Халқ довонлар оша порлоқ келажак сари дадил қадам ташламоқда.

А. РЎЗИЕВ.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Яшасин совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонган Ғалабанинг 40 йиллиги!

Улуғ Ватан урушида жаҳоншумул—тарихий ғалабага эришган совет жангчилари, партизанлар ва подпольечилар, мамлакат ичкариси меҳнаткашларининг сўнмас жасорати халқ хотирасида абадий сақлансин!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан).

ЭЛ ФАРЗАНДИ

ОНА-ВАТАН МУСТАҚИЛЛИГИ, шоншарафи учун халқимизнинг минглаб фарзандлари жанг қилдилар. Улардан кўпларининг номлари ҳарбий шуҳрат намунаси бўлиб тарих саҳифаларига ёзилиб қолди. Полковник Маҳмуд Қосимов ҳам ана шулар жумласидандир.

Меҳнат фаолиятини 16 ёшидан бошлаган М. Қосимов 1919 йилда Андижонда ташкил этилган коммунист ва комсомоллардан иборат кўнгилли отрядга ёзилиб, озиқ-овқат комитетида хизмат қилди. Шу пайтдан бошлаб у партия ва халқ ишига бел боғлади. Ўзбекистонда совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун курашди. Босмачи тўдаларни тугатишда фаол қатнашди.

М. Қосимов 1922 йилдан чегара қўшинларида хизмат қила бошлади. Инқилоб душманларига қарши курашларда орттирган тажрибаси бу ерда қўл келди. У ўзини довюрак чегарачи сифатида кўрсатди. 1926 йилда у Тошкентдаги Ленин номли Ўрта Осиё бирлашган миллий ҳарбий мактабига (ҳозир В. И. Ленин номидаги Олий умумқўшин командирлик билим юрти) ўқишга кирди. Курсант ҳарбий билим ва жанговар техникани чуқур эгаллашга астойдил киришди. Жамоат ишларида фаол қатнашди. У Коммунистик партия сафига шу билим даргоҳида қабул қилинди.

Курсантлар ўз маҳоратларини ошира бориб, босмачиларга қарши курашда ҳам иштирок этишарди. Ўрта Осиёда босмачи тўдаларини тугатиш учун олиб борилган жанговар операцияларда кўпгина курсант ва командирлар мислсиз мардлик ва жасорат кўрсатдилар. Бунинг учун улар ҳукуматимизнинг олий мукофоти ва қимматбаҳо совғаларига сазовор бўлган эдилар. Бир неча киши номи ёзилган тўппонча-маузер билан тақдирланган. Улар орасида М. Қосимов ҳам бор эди. Унга берилган маузер-тўппончага «Пролетар революциясининг матонатли ҳимоячисига СССР Революцион Ҳарбий Советидан» деган сўзлар битилган эди.

Маҳмуд Қосимов билим юртини тугатгач, чегара заставаларида командир ўринбосари, командир сифатида хизмат қилди. Совет кишиларининг тинч ижодий меҳнатини қўриқлашга муносиб ҳисса қўшди. Партия ва ҳукуматимиз унинг хизматларини юксак баҳолаб, Қизил Юлдуз ордени билан мукофотлади. Бу олий мукофотни Маҳмуд Тожиқуловичга Москвада Бутуниттифоқ оқсоқоли М. И. Калинин топширганди.

1941 йил. Она-Ватанимиз ва халқимиз учун энг оғир дамлар. Ана шу суронли йилларда Маҳмуд Қосимов чегара участкаларидан бирида командирлик қиларди. У бу хабарни эшитиши биланоқ ҳаракатдаги армияга юборишларини сўраб қўмондонликка мурожаат қилди.

— Мен Ватанимизни қўлда қурол билан ҳимоя қилишни истайман! — деди у.

— Жанубий сарҳадларимизнинг дахлсизлигини таъминлаш, фронтга кадрлар тайёрлаш, янги ҳарбий бўлинмалар тузиш ҳам муҳим иш. Ҳозирча сиз бу ерда кўпроқ кераксиз, — дейишди унга.

ВАТАНПАРВАР коммунистга масъулиятли вазифа топширилди. У отлиқ аскарлар полки штабининг бошлиғи қилиб тайинланди. У қўмондонликнинг топшириқларини шараф билан ўтади. Сўнгра Фрунзе номли ҳарбий академияда ўқиди. Ҳарбий санъат сирларини чуқурроқ эгаллади. Оташқалб коммунистга янада юксак ишонч билдирилди. У 4-Украина фронтида гитлерчиларга қирон келтираётган машҳур саркарда — армия генерали И. Е. Петров қўмондонлигидаги 54-ўқчи корпусининг оператив бўлими бошлиғи вазифасини адо эта бошлади. Солдатларни сиёсий жиҳатдан тарбиялаш билан бирга, уларга шахсий намуна ҳам бўларди. Корпус жангчилари билан елкама-елка туриб душманга қарши курашар, зўр мардлик ва жасорат кўрсатарди.

Жанубий йўналишда душман мудофаасида муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган Мелитополь, Севастополь шаҳарларини озод қилишда, Перекопни ёриб ўтишда қатнашди. Ярадор бўлди ва контузияга учради. Ҳарбий госпиталларда даволаниб, яна сафга қайтди. У 315-ўқчи дивизиянинг 724-полки командирининг ўринбосари, кейинчалик шу полк командирлигига тайинланди.

Бир куни Маҳмуд Тожиқуловичга муҳим топшириқ—жанг билан разведка қилиш вазифаси топширилди. Маҳмуд Қосимов бу операцияда иштирок этадиган бўлинмалар командирларини ўз ҳузурига чақирди-да:

— Икки юз метрли кенгликда душман мудофаасини ёриб ўтиб, «тил» тутиб келишимиз зарур. Агар иложи бўлса, асосий кучларимиз етиб келгунча қўлга киритилган маррани эгаллаб туриш лозим, — деб буйруқ берди.

...Тун пардаси чўка бошлади. Сапёрлар взводи жанговар топшириқни бажариш учун йўлга чиқди. Улар душман кўмган миналарни зарарсизлантирдилар. Тиканли сим тўсиқларни кесиб, солдатларимиз ўтишларига йўл ҳозирладилар. Мана, жангчиларимиз ҳужумга ташланишди. Совет жангчиларининг қўққисдан бошлаган ҳужумини қайтариш учун гитлерчилар барча қурол турларини ишга солдилар. Шунга қарамасдан, артиллериячи дивизион мададида взвод солдатлари душман жойлашиб олган маррага бостириб кирдилар. Мудофаани ёриб ўтиб, номаълум тепаликни эгаллашди. Гитлерчиларнинг кўплаб солдат ва офицерлари асир олинди. Улар қимматли маълумотлар беришди. Бу қўшинларимизнинг олға силжишига катта ёрдам берди. Зарбдор группа ғолибона олға интилаётгани ҳақида қўмондонликка маълум қилинди. Жасур командирнинг кўксида Қизил Байроқ ордени порлади.

Полковник М. Қосимов урушдан кейинги йилларда эса бир неча йил Фарғона область ҳарбий комиссари вазифасини адо этди.

Унинг хизматлари муносиб тақдирланди, учта жанговар Қизил Байроқ, Ленин ордени ва медаллар билан мукофотланди.

Она-Ватан ва халқимиз ўз жасур фарзандлари номини ҳеч қачон унутмайди. Улар хотирасини эъзозлаб, дил тўрида сақлайди. Пойтахтимизнинг Киров районидаги марказий кўчалардан бирига полковник Маҳмуд Қосимов номи берилган ва мемориал лавҳа ўрнатилган. У туғилиб ўсган Андижондаги серфайз кўча ва мактаб ҳам унинг номи билан аталади. Бу ўзининг бутун онгли ҳаётини халқ бахт-саодати учун курашга бахшида этган матонатли коммунистга халқнинг чексиз ҳурмат ва эҳтироми ифодасидир.

М. МИРЗАМУҲАМЕДОВА.

ВЕТЕРАН

Фарғона районидаги «Фарғона» колхози меҳнаткашлари ўз ҳамқишлоқлари, Шуҳрат орденининг тўла кавалери Абдулҳамид Жамолов билан ҳақли равишда фахрланишади.

1942 йил августида 18 ёшли комсомол аъзоси А. Жамолов фронтга йўл олган эди. Бир оз тайёргарликдан сўнг у танкка қарши тўп командири қилиб тайинланди. А. Жамолов командирлик қилган расчет аъзолари ўнлаб фашист танкларини мажақлади. Запорожье шаҳри остоналарида бўлган жангларда намуна кўрсатганлиги учун Шуҳрат орденига сазовор бўлган эди. Иккинчи Шуҳрат орденини Польшада, учинчисини эса Берлинда олди. А. Жамолов 1944 йилда партия сафига қабул қилинди. Ғалабадан сўнг ўз жонажон колхозига қайтиб келди. Сувчи, бригадир, агроном бўлиб ишлади. Ҳозир ҳам у тиниб-тинчимайди.

Пилла қуритиш идорасида сидқидилдан меҳнат қилмоқда.

Суратда: Шуҳрат орденининг тўла кавалери, уруш ва меҳнат ветерани Абдулҳамид Жамолов.

Ш. Олимов фотоси.(ЎзТАГ).

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ШАХМАТ КЛУБИ

ЖАВОБЛАР ВА ОЧКОЛАР

КЛУБНИ СССР СПОРТ МАСТЕРИ М. МУҲИДДИНОВ БОШҚАРАДИ

Буюк Ғалбанинг 40 йиллик юбилейига бағишлаб ўтказилаётган шахмат конкурсимизнинг иккинчи тур топшириқларига ҳам мухлислардан кўплаб жавоб хатлари олинди. Қуйида газетанинг шу йил 10 февраль сонида эълон қилинган иккинчи тур топшириқларига жавобларни эълон қилмоқдамиз.

5-ДИАГРАММА. Масала. Уч юришда мот (3 очко).

Оқлар: Крb2, Фа2, Кс4, Ке7, пиёда — а6 (5);

Қоралар: Крb5, Лh8, Се1, Кb8, пиёдалар — b4, с5, d4, f2,g6 (9).

Жавоби: 1. а7! 2. (Кd6+ Крb6 3. а8КХ хавфини туғдириб). Энди 1...Кd7 (ёки Ка6) бўлса, 2. Фа5+Кр:с4 3. Фа6Х; ёки 1...Кс6 бўлса, 2. Кd6+ Крb6 3. Кq5Х; ёки 1...Сс3+ 2. Крq3 ва ҳоказо.

6-ДИАГРАММА. Масала. Уч юришда мот (3 очко).

Оқлар: Крg6, Фd1, пиёдалар — с2,f2 (4);

Қоралар: Кре4 (1).

Жавоби: 1. с3! Кре5 2. Фd7 Крf4 (ёки е4) 3. Фf5Х; ёки 1...Крf4 бўлса, 2. Фh5 Кре4 3.Фf5Х.

7-ДИАГРАММА.

Масала. 4 юришда мот. (4 очко).

Жавоби: 1.Са8! d3 (ягона юриш). 2. Кb7!! (Оқлар сипоҳларини қаёққа олиб кетяпти?).

2...Кр:f5 (бошқа йўл йўқ). 3. Крf7 (қора шоҳнинг ҳаракат доирасини торайтириб) 3...Кр:е4 (нима қилсин; «тўр»га тушишга мажбур) 4. Кd6Х. Энг қизиқ ва нозик жойи 2. Кb7 юриши билан вақтинча филнинг кўзини бекитиб, сўнг очишдир.

8-ДИАГРАММА. Масала. Тўрт юришда мот (4 очко).

Оқлар: Крh5, Ле8, Лg4, Сd5, Сd8 (5);

Қоралар: Крf5, Фb1, Сb8, Ка1, пиёдалар — а6, h3, h4 (7).

Жавоби: 1. Сg5! (2. Сf3. 3. Лf4+сўнг 4.Сg4Х хавфини туғдириб). Энди 1...Фс2 бўлса, 2. Сg8 Фс7 3. Лf4+Ф:f4 4. Сh7Х; ёки 1...Фd3 бўлса, 2. Сf7 Фd6 3.Лf4+Ф:f4 4. Сg6Х ва ҳоказо.

9-ДИАГРАММА. Масала. Беш юришда мот (5 очкко).

Оқлар: Крg8, Ла8, Сс6, Сd6, Кh1, пиёда—g7 (6);

Қоралар: Крd8, Лb1, Са3, Кb8, пиёдалар — а2,с5, е4, h7 (8).

Жавоби: 1. Крf7! (2.g8ФХ хавфини туғдириб. Борди-ю бирданига 1. Крh8? бўлса, 1...а1Фдан кейин g7даги пиёда очмасда қоларди). Энди 1...Лf1+бўлса, 2.Кf2 Л:f2+ 3. Крg8! Лb2 4. Крh8 а1Ф 5. g8ФХ. Ҳа, ажойиб маневр кўмагида оқлар а1 даги янги фарзиннинг кўзини тўсиб мақсадга эришди.

10-ДИАГРАММА. Этюд. Оқлар бошлаб, ютади (4 очко).

Оқлар: Крg2, Фе1, пиёда — е5 (3);

Қоралар: Крg4, Фе6, пиёдалар — с6, g5, g7 (5).

Жавоби: 1. Фе4+Крh5 2. Фh7+Фh6 (2...Крg4 бўлса, 3. Фh3+ ва фарзин ютилади) 3. Фf5!! с5 4. е6 с4 5. е7 Фс6+ 6. Фf3+ ва оқлар ютади.

Бу ажойиб этюднинг автори — шахмат композицияси соҳасида эришган юксак муваффақиятлари учун 1928 йилда «РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» деган унвон билан тақдирланган А. А. Троицкийдир (1866-1942).

ВИКТОРИНАНИНГ ИККИНЧИ САВОЛИ:

Улуғ Ватан уруши йилларида Ўзбекистонда шахмат бўйича қандай тадбир ва йирик мусобақалар ўтказилганлигини биласизми! (4 очко).

Улуғ Ватан урушининг бошланиши олдидан малакали шахматчилар сони жиҳатидан Совет Иттифоқи энг илғор саналиб, уларнинг сафида 7 гроссмейстер, 50 га яқин мастер бор эди. Шу пайтга келиб, ўзида А. Петров, М. Чигорин, А. Алехин анъаналарини янги социалистик асосларда такомиллаштираётган совет шахмат мактаби шаклланиб бўлган, янада юксак кўрсаткичлар учун замин тайёрланган эди.

Улуғ Ватан уруши йилларида барча совет кишилари каби минглаб шахматчилар ҳам қўлларига қурол олиб Ватан ҳимоясига отландилар. Бир қанча шахмат мастерлари фашист боқсинчиларига қарши жангларда қаҳрамонларча ҳалок бўлдилар. Ленинград қамали пайтида жаҳонга машҳур шахматчиларимиз Ильин —Женевский, И. Рабинович, А. Троицкий, Л. Куббель ва бошқалардан жудо бўлдик.

Оғир уруш йилларида етакчи шахматчиларимиз асосий хизматларини бажариш билан бирга госпиталларда ётган ярадор жангчиларга бир йўла ўйин сеанслари бериб, суҳбат ва мусобақалар ташкил этиб, улар руҳини кўтардилар.

Москва ва Ленинград чемпионатлари оғир шароитларда, гоҳо душман бомбалари ёғилиб турган пайтларда ўтказилган эди. 1941 ва 1943 йилги Тошкент чемпионатларида машҳур гроссмейстер Сало Флор, ёш мастерликка номзод, ҳозир халқаро гроссмейстер Марк Тайманов, мастерлардан Борис Ратнер, Николай Копаев ва бошқалар иштирок этган эдилар. Бундай мусобақалар Андижон, Бухоро, Самарқанд, Фарғона, Наманган ва бошқа шаҳарларда ҳам ўтиб турган.

Республика IX чемпионати 1944 йили Тошкентда ўтказилиб, биринчи ўринни ўша пайтда шу ерда хизмат қилган ленинградлик мастер Виталий Чеховер эгаллаган. Шундай қийин пайтларда шахмат мусобақаларини ўтказиш шартмиди, деб ўйлаш ҳам мумкин. Лекин масалага чуқурроқ қаралса, бу Совет давлатининг қудрати, шоншуҳратидан нишона эканлигига ишонч ҳосил бўлади. Буни совет халқининг Буюк Ғалабага бўлган чинакам ишончининг рамзи, деб билмоқ керак.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Фан» нашриёти қуйидаги китобларни нашр этди:

ОЙБЕК. Адабиёт тўғрисида. 46 бет. Баҳоси 50 тийин (ўзбек тилида).

Китобчадан адибнинг адабиёт ҳақидаги қимматли фикр ва мулоҳазалари ўрин олган.

ОЙБЕК. Мукаммал асарлар тўплами. 496 бет. Баҳоси 2 сўм 80 тийин (рус тилида).

Бу қўшимча йигирманчи томга адибнинг рус тилида ёзилган, кам маълум бўлган ва эълон қилинмаган адабий-танқидий мақолалари, нутқ ҳамда тақризлари киритилган.

Н. КАРИМОВ. Ойбек гулшанида қолган ғунчалар. 80 бет. Баҳоси 15 тийин (ўзбек тилида).

Рисолада Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбекнинг турли адабий жанрларга мансуб тугалланмай қолган бадиий асарлари ўрганилаётгани ҳақида гап боради.

С. РЎЗИМБОЕВ. Хоразм достонлари. 96 бет. Баҳоси 80 тийин (ўзбек тилида).

Бу монографияда Хоразм достонларининг ўзига хос хусусиятлари, жанр ранг-баранглиги, тарқалиш доиралари ва ижрочиликдаги ўзига хосликлар баён этилади.

А. Я. МИЗАРБАЕВ. Ўзбекистон Советлари Улуғ Ватан уруши йилларида. 144 бет. Баҳоси 1 сўм 30 тийин (рус тилида).

Монография ўқувчиларни халқ кучи ва воситасини душманга зарба беришга сафарбар этишда партия ҳамда Совет ташкилотларининг мустаҳкам алоқаси, Советларнинг қизғин ташкилий-оммавий ишлари билан таништиради.

А. ҲАСАНОВ. Ёшларни музика воситалари билан ахлоқий-эстетик тарбиялаш. 134 бет. Баҳоси 1 сўм 10 тийин (рус тилида).

Китобда ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда музиканинг роли ҳақида гап юритилади.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда ҳаво ўзгариб туради. Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида ёғингарчилик кутилмайди. Қолган жойларда момақалдироқ бўлиши, ёмғир ва дўл ёғиши мумкин. Ғарбдан секундига 9—14 метр тезликда эсган шамолнинг тезлиги айрим жойларда 15—20, Фарғона водийсида 20—25 метргача етади. Қорақалпоғистон АССРда 2 даражагача совуқ бўлиб, Хоразм областида ернинг устки қатламида 2 даражагача совуши мумкин. Кундузи 10—15 даража иссиқ бўлади. Бошқа ерларда кечаси 5—10, кундузи 14—19, жанубда 23 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради. Момақалдироқ бўлиб, қисқа муддатли ёмғир ёғади. Ғарбдан секундига 9—14 метр тезликда эсган шамолнинг тезлиги баъзи жойларда 15—20 метргача етади. Кечаси 5—7, кундузи 15—17 даража иссиқ бўлади.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ УЧУН

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

Революция хиёбони пойтахтимизнинг энг гавжум майдонларидан бири. Бу ерда жойлашган «Ўзбекистон» меҳмонхонаси минглаб чет эллик меҳмонларга хизмат қилади. Уларга кўрсатилаётган хизмат турларини янада ошириш мақсадида меҳмонхонанинг орқа томонида «Туристлар уйи» бунёд этиляпти. «ТашЗНИИЭП» институти мутахассислари бино лойиҳасини тайёрлашди.

Ҳозирги замон меъморчилигининг сўнгги ютуқлари асосида бунёд этилаётган бинода «Главташкентстрой»-га қарашли 3-трестнинг 23-қурилиш бошқармаси бинокорлари меҳнат қилишяпти. Бу ерда социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган. Рашид Собиров бошчилигидаги бригада меҳнат беллашувида катта ютуқларга эришаётир. Коллективнинг ҳар бир аъзоси турдош касблардан бир нечтасини эгаллаган. Шунинг учун ҳам коллектив графикдан ўзиб ишлаётир. Э. Салимов етакчилигидаги монтажчилар бригадаси мусобақада пешқадамлар сафида.

Қурилишда илғорлар сафи кенгайиб бораётир. Чунончи, ғишт терувчилар Т. Абдураззоқов, Х. Толипов, бетончи А. Гарифулина, монтажчилар В. Мешунин билан А. Барановлар белгиланган нормаларини 120—130 процентдан бажариб, кўпчиликка ўрнак бўлишаётир.

Бу ерда 1,2 миллион сўмликдан зиёд капитал маблағ ўзлаштирилиши керак. Қурувчилар ҳозиргача бу маблағнинг саксон процентини ўзлаштириб бўлишди.

Қурилаётган бино зилзилага чидамли, хоналарида барча қулайликлар мавжуд. 600 ўринли катта ва 170 ўринли кичик кинозаллар бор. Бу ерда халқаро кинофестиваль программасидаги фильмлар намойиш этилади. Бундан ташқари, бинода лекция заллари, буфетлар меҳмонлар хизматида бўлади.

1-«Отделстрой» трестининг 34-қурилиш бошқармаси бинокорлари эса пардозлаш ишларини олиб боришяпти. Мастер Ж. Йўлдошев бошчилигидаги пардозловчилар бинонинг кириш қисмига Ғозғон ва Нуротанинг оқ ва кўкимтир мармарларини ишлатиб бўлишди.

Бинокорлар «Туристлар уйи»ни шу йилнинг охиригача фойдаланишга топширишга қарор қилдилар.

Ш. МИРҲАБИБОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТАСИНИНГ НАВБАТДАГИ СОНИ 19 АПРЕЛДА ЧИҚАДИ.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ● ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги
РЕСПУБЛИКА РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
1985 йил учун
қуйидаги ихтисослар бўйича
АСПИРАНТУРАГА
ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ўқиш учун

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Совет адабиёти, рус тили, миллий мактабларда рус тилини ўқитиш методикаси, миллий мактабларда рус адабиётини ўқитиш методикаси.

Аспирантурага кирувчилар махсус фанлар, СССР тарихи, чет тилларидан бирортасидан олий ўқув юртлари программаси ҳажмида кириш имтиҳонларини топширадилар.

Аспирантурага қабул тўғрисидаги ариза институт ректори номига ёзилади ва унга зачёт ведомостидан кўчирма олий ўқув юртини тугатганлиги тўғрисидаги дипломнинг тасдиқланган нусхасига илова этилган ҳолда, кейинги иш жойидан характеристика, таржимаи ҳоли, кадрлар ҳисоби бўйича шахсий варақа, 2 дона (6х9 см.) ва 2 дона (3х4 см.) фотосурат, эълон қилинган ишлари ва уларга берилган фикрлар, иш стажи тўғрисида ҳужжатлар (иш жойидан тасдиқланган меҳнат дафтарчасидан кўчирма), саломатлиги тўғрисида справка (286-форма) қўшиб топширилади.

Илмий ишлари эълон қилинмаганлар ихтисослиги бўйича танлаган мавзуга доир рефератлар (докладлар) тақдим қиладилар.

Кириш имтиҳонларини топширишга ижозат берилганларга имтиҳонларга тайёргарлик кўриш ва топшириш учун иш жойидан иш ҳақи сақланган ҳолда 30 календарь куни ҳисобида отпуска берилади. Отпускага иш жойидан ўқув юртига ва қайтиб келиш учун йўлга қўшимча вақт (ўз ҳисобидан) ажратиб берилади.

Ҳужжатлар 20 апрелгача қабул қилинади.

Адрес: 700110, Тошкент шаҳри, Академик В. В. Решетов кўчаси, 4-уй.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги
ЎРТА ОСИЁ ГЕОЛОГИЯ ВА МИНЕРАЛ ХОМ АШЁ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
бўлимлар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

фойдали қазилмалар геологияси — аэрокосмогеология, норуда фойдали қазилмалар **секторларининг мудирлари; катта илмий ходимлар** (5 ўрин), **кичик илмий ходимлар** (9);

геология — қидирув ишлари методикаси — намуна олиш, тадқиқотларнинг математик методлари **лабораторияларн мудирлари; катта илмий ходим, кичик илмий ходим;**

нодир металлар — нодир металлар конларини прогноз қилиш ва қидириш методикаси **сектори мудири; катта илмий ходимлар** (4), **кичик илмий ходимлар** (4);

қудуқларни пармалаш техникаси ва технологияси — тоғ жинсларини парчалаш асбоблари ва қидирув мақсадида пармалаш технологияси бўлими, сектори, ювиш суюқликлари **лабораторияси мудирлари, катта илмий ходимлар** (2);

кон-қидирув ишлари технологияси ва уларни механизациялаш — кон ишлаб чиқаришини ташкил этиш технологияси **сектори мудири, катта илмий ходимлар** (2), **кичик илмий ходимлар** (4);

фойдали қазилмалар химиявий технологиясида бойитиш — **кичик илмий ходимлар** (9);

тадқиқотларнинг физика-химиявий методлари — **катта илмий ходим;**

институт мустақил бўлинмалари: тоғ жинслари чўкишининг авжга чиқиши формациялари, углеродли тоғ жинслари формациялари **лабораторияларининг мудирлари; катта илмий ходимлар** (3).

КОНКУРС МУДДАТИ — 23 АПРЕЛГАЧА.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700061, Тошкент шаҳри, ГСП, Т. Шевченко кўчаси, 15-уй. Илмий секторга. Телефон 56-47-18.

ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ ЮТУҒИ — 1 МАЙ БАЙРАМИГА ЯХШИ СОВҒАДИР!

26 апрелда

Ўзбекистон ССР 1985 йилги пул-буюм лотереяси 2-чиқарилиши бўйича

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда автомашиналар, мотоцикллар, йирик пул ютуқлари ўйналади.

Лотерея билетларини сотиб олинг!

СССР Давлат меҳнат омонат кассаларининг Ўзбекистон республика Бош бошқармаси.

●

Н. К. КРУПСКАЯ НОМЛИ ТОШКЕНТ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ

18 АПРЕЛЬ СОАТ 15.00 да

ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Адрес: Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 78-уй (4, 9, 11-трамвайлар; 34, 33, 77, 43, 36, 29, 70-автобуслар; 2, 12-троллейбусларнинг «Оқтепа» бекати).

●

Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлигининг

«УЗЭЛЕКТРОМОНТАЖ» МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

электр монтажчилар, электр слесарлар, ҳавозаларни тикловчилар, секретарь-машинистка

КЕРАК

Ёлғиз кишиларга ётоқхонадан жой берилади, болалар боғчалари мавжуд.

Мурожаат учун адрес: Олмалиқ шаҳри, Советская кўчаси, 26-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/IV да **Тўмарис**, 18/IV да **Фидойилар**, 19/IV да **Икки дил достони.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/IV да **Ғийбат**, 18/IV да **Парвона**, 19/IV да **Отелло.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17/IV да **Олифта**, 18/IV да **Узилган торлар.**

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ПОЛИМЕРЛАР ХИМИЯСИ ВА ФИЗИКАСИ ИНСТИТУТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги: юқори молекулали бирикмалар химияси, полимерлар физикаси ва механикаси;

сиртқи: юқори молекулали бирикмалар химияси (2 ўрин).

АРИЗАЛАР БУТУН ЙИЛ ДАВОМИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700061, Тошкент шаҳри, Гоголь кўчаси, 74-уй.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг республика телевидениеси коллективи «Ёшлик» бош редакциясининг редактори С. Раҳмоновга отаси

Маҳмад РАҲМОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

17 АПРЕЛЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Ғалаба стратегияси». 9-фильм. 10.50 — «Саёҳатчилар клуби». 11.50 — «Тумандаги икки узун гудок». Бадиий фильм. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.40 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 16.10 — Концерт. 16.50 — «Сенинг ленинча кутубхонанг». 17.30 — Киноочерк. 18.00 — С. Орехов чалади. 18.20 — «Табиатнинг дўстига айланиш учун». 18.55 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — «Дунё ва ёшлар». 20.05 — В. Кунченко куйлайди. 20.15 — Илмий-оммабоп фильм. 20.25 — «Хайрли соатда». Телеспектакль. 21.30 — «Время». 22.05 — Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига. 22.30 — Илмий-оммабоп фильм. 22.50 — Хоккей. Жаҳон чемпионати. СССР — АҚШ. 24.00 — «Дунё воқеалари».

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — География. 10.05 — Немис тили. 11.05 — Физика. 11.35 — Тарих. 12.05 — «Сиз яратган боғ». 13.10 — Астрономия. 14.10 — С. Гудзенко поэзияси. 14.45 — «Бил ва уддала». 15.15 — Ҳужжатли фильм. 16.05 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Қишлоқ янгиликлари. 19.50 — Илмий-оммабоп фильм. 20.00 — «Шахмат мактаби». 20.30 — «Хайрли тун, кичкинтойлар». 20.50 — Фильм-концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Июлда ёққан қор». Бадиий фильм. 1-серия. 23.10 — Илмий-оммабоп фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — «Ахборот». 10.20 — «Чегарада ўқ узилди». Бадиий фильм. 11.30 — Ботаника. 12.00 — «Сўз кетидан сўз келар». 12.20 — Телефильм. 12.30 — Химия. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильмлар. 18.40 — Концерт. 19.00 — Кинопрограмма. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — Театр учрашувлари. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Совет Ўзбекистони композиторлари». — М. Бурҳонов. 21.30 — «Время». 22.05 — Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 — Совет Ўзбекистони композиторлари». (давоми). 23.40 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.10 — Москва-II. 18.20 — «Совет давлати ва ҳуқуқи асослари». 18.50 — Телефильм. 19.10 — Ўқитувчи экрани. 19.40 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — «Ёшлик». 20.50 — Телефильм. 21.00 — «Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг». 21.30 — Москва-II.

РАДИО

17 АПРЕЛЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — «Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар». 11.15 — «Инсон ва қонун». 11.35 — «Музика ҳамроҳ бўлди». 12.10 — «Узбекистан индустриальний». 13.00 — «Чорвадор». 14.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун эшиттириш. 15.40 — «Нутқ одоби». 17.00 — Ўқувчилар учун эшиттириш. 18.15 — «Юность». 19.40 — «Миллионлар ленинча университети». 20.50 — «Шеърият кечаси». 21.10 — Концерт. 22.30 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт. 23.30 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

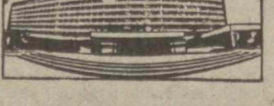

Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.